

Letno poročilo 1998

Firma: Slovenska izvozna družba,
družba za zavarovanje in financiranje izvoza
Slovenije, d.d., Ljubljana

Naslov: Ulica Josipine Turnograjske 6,
SI - 1000 Ljubljana,
Slovenija

Telefon: +386/ 61/ 176 20 19

Področje
zavarovanja: +386/ 61/ 126 32 24, 176 20 36, 176 20 12

Področje
financiranja
in garancij: +386/ 61/ 176 20 34, 176 20 16

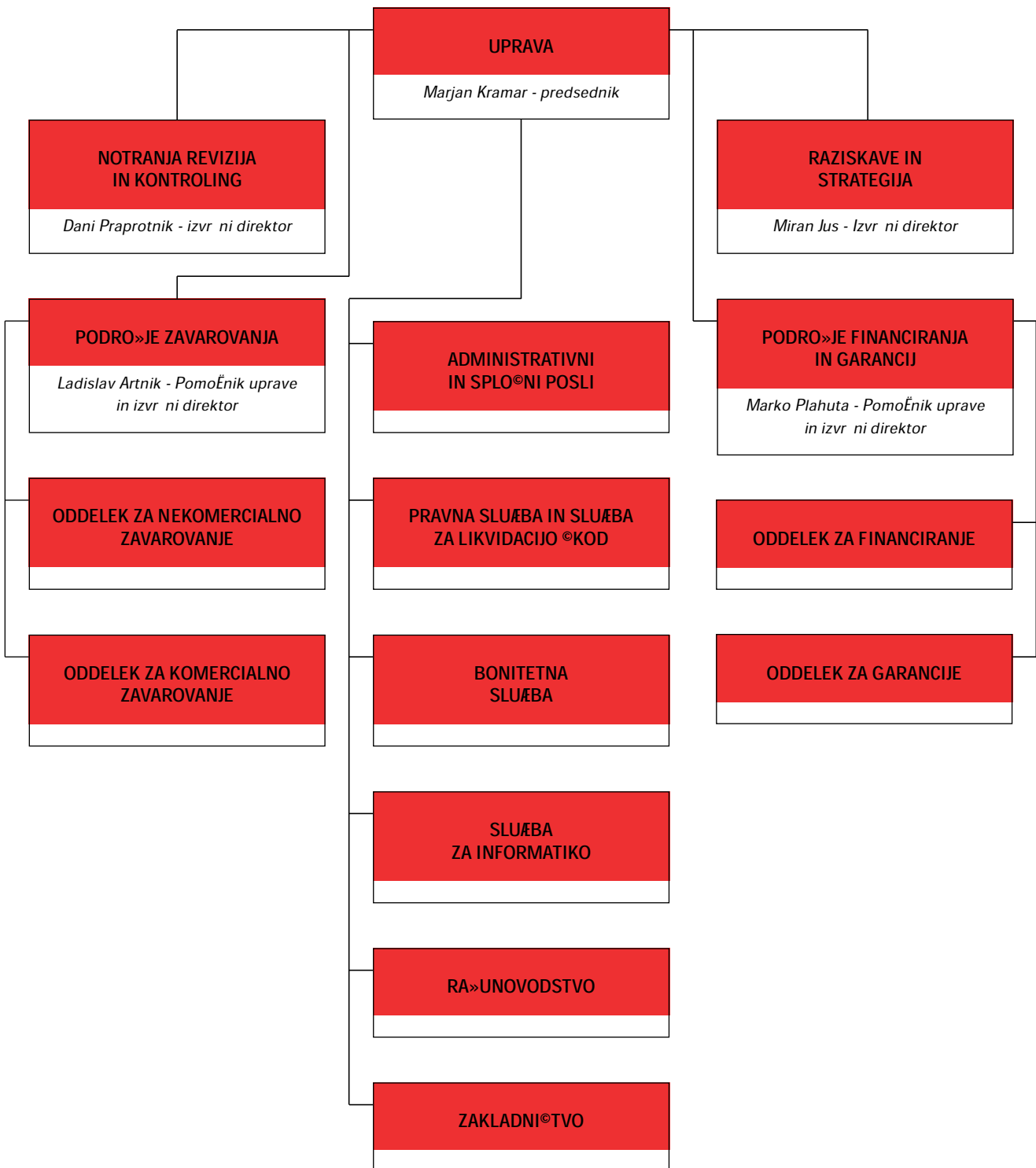
Telefaks: +386/ 61/ 125 30 15

E-mail: info.sid@sid.sigov.mail.si

Domača
stran: <http://www.sid.si>

ORGANIZACIJA SID

Poobla Ěeni revizor:

PRICEWATERHOUSECOOPERS, d.d.
Parmova 53
SI-1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386/ 61/ 175 01 00
fax: +386/ 61/ 175 01 09

Na podlagi 16. in 18. Ělena zakona o druąbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije (Ur. l. RS, t. 32/92, 37/95, 34/96, 31/97) ter 25. Ělena statuta Slovenske izvozne druąbe, d.d., Ljubljana, se za letni obraąun in revizijo raąunovodskih izkazov druąbe uporabljajo predpisi, ki veljajo za banke. Letno poroąilo sprejme skup Ěina druąbe na predlog uprave, mnenje o njem poda nadzorni svet, druąba pa o svojem poslovanju poroąa tudi Drąavnemu zboru Republike Slovenije.

Letno poroąilo SID, d.d., Ljubljana za leto 1998, ki je njeno esto letno poroąilo po ustanovitvi druąbe 22.10.1992, vkljuąuje poslovno poroąilo SID in raąunovodske izkaze druąbe s komentarjem za finanąno leto 1998, ki je bilo zakljuąeno 31. 12. 1998 ter bilo sprejeto na deveti redni skup Ěini druąbe. Raąunovodske izkaze druąbe je revidirala revizijska druąba PRICEWATERHOUSECOOPERS, d.d., in o tem izdala pozitivno mnenje.

**Poslanstvo
Slovske izvozne druæbe, d.d.,
Ljubljana:**

POSPE©EVANJE IZVOZA

IN

ZAGOTAVLJANJE KONKUREN»NIH POGOJEV

NASTOPANJA SLOVENSКИH PODJETIJ

NA TUJIH TRGIH

“Druæba za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije je finanãna organizacija za zavarovanje in financiranje izvoznih poslov ter za opravljanje drugih poslov, s katerimi se spodbuja in pospe uje ekonomske odnose s tujino.” (drugi odstavek 2. Ëlena zakona o druæbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije, Ur.l. RS, t. 32/92, 37/95, 34/96, 31/97).

Temeljne dejavnosti SID, d.d., Ljubljana so predvsem:

- zavarovanje izvoznih kreditov in vlaganj v tujini pred nekomercialnimi riziki
- zavarovanje srednjeroãnih izvoznih kreditov pred komercialnimi riziki
- zavarovanje pred teãajnimi riziki
- zavarovanje kratkoroãnih izvoznih kreditov pred komercialnimi riziki
- financiranje izvoza
- izdajanje garancij

Vsebina

Nagovor uprave	9
Mednarodno gospodarstvo	10
Slovensko gospodarstvo	12
Slovenska izvozna družba - uvod	17
Poudarki iz poročila o poslovanju SID za leto 1998	18
Zavarovanje izvoza	20
Zavarovanje pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki	21
Zavarovanje pred kratkoročnimi komercialnimi riziki	24
Financiranje izvoza	27
Garancije	30
Posli po pooblastilu	32
Druge aktivnosti SID	32
Računovodski izkazi s pojasnili	37
Poročilo pooblaščenega revizorja	49

Nagovor uprave

Spo tovarni!

V veliko zadovoljstvo mi je, da rezultati poslovanja in razvoj storitev, ki jih ponuja Slovenska izvozna družba, tudi v letu 1998 pričajo, da se družba hitro razvija in uspešno uresničuje naloge na področju pospevanja slovenskega izvoza.

V estih letih svojega obstoja je družba upravičila svoje poslanstvo in po kazalcih konkurenčnosti dohitela druge izvozno-kreditne agencije z mnogo daljšo tradicijo poslovanja. Danes SID s storitvami zavarovanja podpira skoraj pet odstotkov, s financiranjem izvoznih poslov pa 2,5 odstotka slovenskega izvoza. S tem se bliža povprečnemu odstotku v evropskih gospodarstvih.

Kot izvozno-kreditna agencija SID skrbi za pospevanje slovenskega izvoza z zavarovanjem kreditov ter vlaganjem in financiranjem izvoznih poslov. Pri tem slovenskim podjetjem danes nudi praktično vse storitve, ki jih svojim izvoznikom nudijo tudi druge IKA iz razvitih držav in jim tako omogoča nastopanje na tujih trgih pod konkurenčnimi pogoji.

Potrditev dosedanjega dela je izpolnjevanje kriterijev za članstvo in sprejem v Bernsko unijo, ugleden mednarodni klub zavarovateljev izvoznih kreditov in vlaganj.

Storitve SID so s strani slovenskih izvoznikov vse bolj cenjene, saj jim omogočajo varnost poslovanja, boljše upravljanje z riziki in možnost dajanja ugodnih kreditnih pogojev. To je za mala gospodarstva, ki morajo biti odprta, bistvenega pomena za njihov razvoj in vpetost v mednarodne gospodarske tokove. O tem pričajo tudi izjave izvoznikov, ki so v lanskem letu uporabljali storitve SID.

Družba je kljub velikim vlaganjem v razvoj storitev, marketing, know-how, izgradnjo baz podatkov in lastnega informacijskega sistema, tudi poslovanje v letu 1998 zaključila s pozitivnim rezultatom. K temu so pripomogle vse glavne dejavnosti družbe, o čemer pričajo dobri poslovni rezultati zavarovanja pred kratkoročnimi komercialnimi riziki, financiranja in izdajanja garancij.

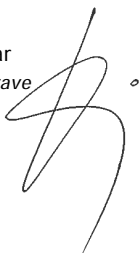
Tudi na področju zavarovanja izvoza pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki, ki ga SID izvaja na račun države, je družba v letu 1998 bistveno povečala obseg poslovanja in glede na nizek obseg kod, realizirala pozitiven rezultat. Seveda se lahko v letu 1999 in naslednjih letih, zaradi ruske krize in razmer v jugovzhodni Evropi, upravičeno pričakujejo večje težave pri realizaciji obstoječih in sklepanju novih poslov zavarovanja. SID bo s tekočimi ocenami country-riska in kreditne sposobnosti uvoznikov in njihovih bank, poslovno politiko in pogoje zavarovanja poskušala v največji meri uravnovešati z interesom države za pospevanje izvoza in njenimi ekonomskimi možnostmi prevzemanja tovrstnih tveganj.

V tem delu poslovanja SID se tudi v bodoče pričakuje aktivna vloga komisije za pospevanje izvoza, še posebej glede zagotavljanja stimulativnih pogojev izvoza na nove trge.

SID bo tudi v prihodnje nadaljevala z dosedanjimi usmeritvijo v obseg in kvaliteto storitev. Pri tem bo sledila lani sprejeti strategiji razvoja, ki v prvi vrsti postavlja razvoj storitev zavarovanja in financiranja izvoza v Sloveniji, razvoj in krepitev družbe, predvideva pa tudi postopno prilagoditev institucionalne in pravno-organizacijske strukture tega sistema sodobnim trendom v svetu, postopen umik države s področja marketabilnih dejavnosti, privatizacijo SID in prilagoditev sistema zavarovanja in financiranja izvoza pravilom Evropske Unije.

Ob prehodu iz prvega v drugo obdobje razvoja Slovenske izvozne družbe bi se rad zahvalil vsem delničarjem in poslovnim partnerjem za zaupanje, nadzornemu svetu, komisiji za pospevanje izvoza in seveda kolektivu družbe pa za sodelovanje.

Marjan Kramar
predsednik uprave

Mednarodno gospodarstvo

Optimizem, ki je preveval gospodarstvenike sredi devetdesetih let, je z izbruhom azijske finančne krize v drugi polovici leta 1997, ter kasnejšo krizo v Rusiji, nelikvidnostjo v Latinski Ameriki in spopadi na Balkanu, odstopil svoje mesto pesimizmu. Svetovno gospodarstvo sicer ne stopa v recesijo, vendar ji je po letu 1991 sedaj najbližje, na kar najbolje opozarja industrijska proizvodnja, ki se je lani po ocenah zmanjšala za pol odstotka, stopnja nezaposlenosti pa povečala za osmino. Ocene o rasti lanskoletne svetovne proizvodnje se sicer močno razlikujejo, vsem pa je skupno to, da so novejša bolj optimistična od tistih izpred nekaj mesecev. Lani se je na primer po ocenah IMF svetovna proizvodnja povečala za 2,2 odstotka. Obseg svetovne trgovine preračunan v SDR, kar naj bi nevtraliziralo medvalutne spremembe, se je zmanjšal za 3,1 odstotka, vendar se je zaradi nižjih cen obseg trgovine povečal za 3,3 odstotka. Tako rast proizvodnje kot rast trgovine sta bili v razvitejših državah nižji kot v manj razvitih. Znaki recesije in zmanjšano povpraševanje so znižali inflacijo, ki je v razvitejših državah po ocenah IMF dosegla le 1,6 odstotka, v manj razvitih državah pa je predvsem zaradi velikih deprecij njihovih valut v nekaterih azijskih državah narasla na 10,2 odstotka. Zunanji dolg držav v razvoju in držav v prehodu se je povečal za 11 odstotkov (na 2.250 milijard USD), njegovo servisiranje pa na 24 odstotkov, kar je največ v tem desetletju.

Tudi napovedi za leto 1999 ne kažejo izboljšanja. IMF na primer napoveduje 2,2 odstotno svetovno rast proizvodnje, druge napovedi pa so tudi nižje. Medtem, ko se bo po napovedih rast okrepila v Afriki in Aziji, se bo zmanjšala v državah OECD, evropskih državah v prehodu in v latinsko-američkih državah. Tudi trgovina si ne bo opomogla; njena vrednost preračunana v SDR se bo po ocenah zmanjšala za 0,6 odstotka, obseg pa povečal za 4,4 odstotka. Po ocenah se bodo cene industrijskih proizvodov izražene v SDR povečale le za 0,6 odstotka in cene nafte za 4,9 odstotka, medtem ko se bodo cene ostalih primarnih proizvodov v svetu znižale za 3,8 odstotka.

Gospodarska politika predvsem v razvitejših državah odgovarja na zmanjšano povpraševanje z ukrepi monetarne in fiskalne politike. Ob odsotnosti inflacijskih pritiskov se obrestne mere znižujejo na rekordno nizke ravni (z delno izjemo ZDA), takšen trend pa se bo po ocenah nadaljeval vse do leta 2000, pri čemer naj bi se obrestne mere najbolj zmanjšale v ZDA, saj se tam pričakuje najhitrejšo usihanje povpraševanja. Proizvodnja bo v bodoče tudi v EU spodbujala manj restriktivna fiskalna politika, saj naj bi se proračunski primanjkljaji v državah OECD v povprečju povečali na 2,8 odstotka BDP.

Ti ukrepi bolj vplivajo na domače povpraševanje kot pa na tuje, ki ostaja slabko predvsem zaradi skromnega

financiranja trgovine. Kapital se zaradi povečanih rizikov zadržuje v domačih državah, kar predvsem velja za posojila, manj pa za neposredne naložbe. Usodnost znanja na nestabilne finančne tokove se kaže v izgubi svetovne proizvodnje v vrednosti med 600 in 800 milijardami USD, ki jo je po ocenah IMF povzročila azijska finančna kriza, pa tudi v podatku, da je dotok denarja v pet največjih azijskih držav v predkriznem letu 1996 znašal 60 milijard USD, v lanskem letu pa je iz teh držav odteklo 30 milijard USD kapitala. Povečana rizičnost poslovanja krepi vlogo nacionalnih izvozno-kreditnih agencij (IKA) v svetovnih gospodarskih tokovih. V letu 1997 so članice Bernske unije podprle izvoz v vrednosti 409 milijard USD (7,5 odstotka svetovnega izvoza), v času najgloblje krize v Aziji sredi lanskega leta pa se je njihova izpostavljenost v tem delu sveta zmanjšala za petino, medtem ko so finančni viri komercialnih bank praktično presahnil. Zavarovanje in financiranje izvoza tudi v najbolj prizadete države sicer ni presahnilo, res pa je, da se je povečala selektivnost.

Finančne krize v svetu so najmanj prizadele ZDA, saj je manjša tuje povpraševanje nadomestilo domače. Vendar se bo več kot desetletje dolgo obdobje relativno visoke gospodarske rasti verjetno končalo. Tuje napovedi o rasti se med seboj močno razlikujejo, gibljejo se med 1 odstotkom in 3,3 odstotka (2,2 odstotka po ocenah IMF). Razlogi za zmanjšanje rasti so enaki kot za njeno povečanje v preteklih letih, vendar z drugačnim predznakom; nezaposlenost je začela narastati, rast plač se umirja, dobički so nižji, zaradi slabkega izvoza se je zaustavila rast industrijske proizvodnje in povečale neizkoriščene kapacitete, kar omejuje tako osebno kot investicijsko porabo. Rahlo zmanjšani izvoz in za 5-6 odstotkov povečan uvoz bo povzročil rekordni primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance, ki se bo po ocenah močno približal 300 milijardam USD.

Gospodarstva držav EU so znamenja upočasnjene rasti začela kazati že v drugi polovici lanskega leta, ko se je azijski krizi pridružil ruska, zaradi vključevanja v EMU pa se je zmanjševala tudi javna poraba. Kljub rasti v vrednosti 2,8 odstotka sta največ pripomogli osebna in investicijska poraba, manj pa tuje povpraševanje, ki bo tudi letos ostalo slabko. Med najpomembnejšimi slovenskimi gospodarskimi partnericami je največjo gospodarsko rast beležila Francija (3 odstotke), njej sledita Avstrija in Nemčija z 2,9 oziroma 2,7 odstotka, medtem ko je bila rast v Italiji le 1,4 odstotna. Po ocenah bo letošnja rast v omenjenih državah razen v Italiji nižja, v povprečju pa bo v državah EU znašala glede na različne ocene med 1,7 in 2,4 odstotka. Sedanji zastoj v proizvodnji naj bi bil presežen že v drugi polovici leta, ključni pa naj bi največ pripomogla ohlajnejša fiskalna politika in zmerno povečanje plač. »Lanstvo večine držav v EMU naj bi zaradi enotne monetarne in tečajne politike ter usklajenih fiskalnih politik zmanjšalo razlike v stopnjah rasti

evropskih gospodarstev, inflacije in zunanje menjave držav članic EU, medsektorske razlike pa bodo ostale. Leto nje leto bo težavnejše za industrijo in bančništvo, vendar jo rast pa naj bi beležilo gradbeništvo, trgovina na drobno in večina ostalih storitev.

Države v prehodu iz Srednje in Vzhodne Evrope je azijska kriza večinoma le oplazila, posledice pa so se kazale predvsem pri manjšem prilivu tujega kapitala. Veliko bolj jih je prizadelo poslabšano stanje na ruskem trgu in manjša rast v razvitih državah. Povprečna gospodarska rast se je glede na različne ocene lani gibala med 0 in 1,5 odstotka, pri čemer je skromna rast posledica krčenja proizvodnje v nekaterih državah Vzhodne Evrope. Boljše rezultate so beležile države CEFTA, kjer se je kljub čisti recesiji BDP v povprečju povečal za 2,9 odstotka. Te države so skupaj z baltskimi državami ocenjene tudi z nižjimi stopnjami rizičnosti, medtem ko so z najvišjimi ocenjene vse ostale države Vzhodne Evrope ter ZRJ in Albanija. Napad zaveznikov NATA na ZRJ je močno destabiliziral tudi države, ki so njene neposredne sosedice, in to preko zmanjšanja trgovine in investicij, kar bo vplivalo tudi na manjšo gospodarsko rast in njihovo devizno likvidnost. Tudi pred vojno na Kosovu, ki resno grozi s izbruhom konflikta v sosedstvo, so bile gospodarske napovedi za evropske države v prehodu bolj ali manj optimistične. Tako naj bi bila rast BDP nižja kot lani (v Rusiji med -5 in -8 odstotki ter v državah CEFTA med 2,5 in 3 odstotki), primanjkljaji na tekočih računih naj bi se povečali (ena od redkih izjem je Rusija), svetla točka pa je pričakovano znižanje inflacije.

Večina azijskih držav, ki jih je zajela kriza, si je pred koncem lanskega leta opomogla, izjeme so zlasti Indonezija, Malezija in Japonska. Izvoz rahlo raste, uvoz je prenehal upadati, njihove valute so stabilnejše, proizvodnja se predvsem zahvaljujoč fleksibilnejši monetarni in fiskalni politiki počasi povečuje. Tako naj bi države ASEAN po lanskem 7 odstotnem upadu proizvodnje letos beležile minimalno rast, vse azijske države brez Japonske pa 3 do 4 odstotno rast. Inflacija bo po napovedih prepolovljena, tekoči računi pa v visokih presežkih (razen v Indiji in Pakistanu). Vendar jo rast naj bi beležile Kitajska, Koreja, Tajski, Filipini in Indija, nižjo ter s tem tudi večjo negotovost pa Indonezija, Malezija, Pakistan in Singapur. Japonska se vedno ne prebuja iz recesije. Po lanskem padcu proizvodnje za 2,9 odstotka naj bi bila letošnja rast ničelna, vendar pa ne bo tudi v naslednjem letu. Edino kar preprečuje recesijo so javne investicije, ki pa bodo letos skupaj z zmanjšanjem davkov povzročile skoraj 10 odstotni proračunski primanjkljaj. Obrestne mere so ob deflaciji skoraj nič odstopne, zasebne naložbe pa se hitro zmanjšujejo. Na krčenje gospodarske aktivnosti kaže tudi nadaljnje zmanjševanje tako izvoza (za 1,6 odstotka) kot uvoza (za 1 odstotek).

Velika vpetost v svetovno gospodarstvo in finančne tokove je v kombinaciji z visokimi primanjkljaji na tekočih računih in visokimi kratkoročnimi dolgi zanesla krizo tudi v Latinsko Ameriko. Po skromni rasti BDP v lanskem letu (za rast so zaslužne le Argentina, Mehika in Čile), se naj bi proizvodnja letos predvsem zaradi slabosti brazilskega in venezuelskega gospodarstva zmanjšala za 1 odstotek, gospodarska rast pa naj bi oživelala pred koncem leta. Med trdnjše države na tej celini se uvrščajo Čile, Argentina, Urugvaj, Mehika in Kolumbija. Najbolj negotov je razvoj v Braziliji, ki so jo pred popolnim finančnim zlomom povzročeni predvsem z množičnim begom kapitala in visoko vrednostjo domače valute rešila le posojila IMF teška kar 46 milijard USD.

V nasprotju z Azijo in Latinsko Ameriko pa neprijazni časi niso hujše prizadeli afriškega kontinenta, ki je v svetovne kapitalne tokove vpeto precej ohlapno. Padec cen primarnih proizvodov, ki predstavljajo preko tretjine afriškega izvoza, je sicer potrojil primanjkljaje na tekočih računih (na letošnje vedno sprejemljivih 16 milijard USD), rast afriškega gospodarstva pa ni bila prizadeta in je znašala 3,6 odstotka. Najmanj tak na naj bi ostala tudi v letošnjem letu, saj se demokratični procesi vključno z izvajanjem tržnih reform in prestrukturiranjem gospodarstva nadaljujejo. Afriški kontinent, kjer so do nedavno riziki bili največji, se počasi otreša neslavnega slovesa, stabilnejšim državam na tem kontinentu so se pred kratkim pridružile tudi Gana, Slonokošena obala, Kenija in Nigerija ter še nekaj manjših držav, medtem ko se vedno veliki riziki prevladujejo v državah, kjer občasno prihaja do spopadov.

Slovensko gospodarstvo

Na makroekonomski ravni so rezultati slovenskega gospodarstva v letu 1998 dokaj vzpodbudni. Ob povečanem obsegu menjave s tujino se je že isto leto zapored nadaljevala solidna gospodarska rast, ohranjeno je bilo plačilnobilančno ravnovesje, rast cen v državi je bila umirjena in pod pričakovanji, prav tako pa tudi plačila, medtem ko so se obrestne mere na denarnem trgu znižale. Z izborom Slovenije med šest najresnejših kandidatk za vključitev v Evropsko unijo (EU) v prvem krogu njene raziritve se je njen mednarodni ugled povečal, ocene deželnega rizika pa so se izboljšale, kar je Slovenijo po razvitosti in uspešnosti gospodarstva uvrstilo na prvem mestu med državami v prehodu.

Med manj vzpodbudnimi dosežki velja omeniti relativno počasno prestrukturiranje gospodarstva, zamude pri izvajanju socialnih reform in privatizaciji državne lastnine, rahlo povečanje nezaposlenosti ter javnofinančni primanjkljaj, ki pa ni presegel 1 odstotka BDP. Svetovna banka v svojem najnovejšem poročilu izpostavlja osem področij, pomembnih za uspešno vključitev Slovenije v EU. Poleg ohranjanja makroekonomske stabilnosti in hitrejšega prestrukturiranja podjetniškega sektorja, izpostavlja še upotevanje evropskih ekoloških standardov ob čim manjšem obremenjevanju proračuna, nadaljevanje liberalizacije zunanje trgovine in tujih vlaganj, vzpodbujanje konkurenčnosti v finančnem sektorju, prilagajanje trga delovne sile tržnim razmeram, povečanje konkurenčnosti kmetijskega sektorja in zmanjšanje vloge države v sektorju javnih storitev.

Tabela 1:
Gospodarska gibanja v Sloveniji

	1996	1997	1998	1999*
Bruto domači proizvod (BDP)	18.858	18.206	—	—
Realna letna stopnja rasti BDP (v %)	3,3	4,6	3,9*	3,5
BDP na prebivalca (v USD)	9.471	9.162	9.900*	—
Registrirana stopnja nezaposlenosti (v %)	13,9	14,4	14,5	14,5
Realna letna stopnja rasti plačil (v %)	4,4	2,7	1,5	1,0
Produktivnost dela (v %)	4,1	3,8	3,5	3,3
Letna stopnja inflacije (dec/dec) (v %)	9,0	8,8	6,5	7,0
Blagovni izvoz (FOB)	8.310	8.369	9.049	9.450
Blagovni uvoz (CIF)	9.421	9.371	10.098	10.600
Saldo tekočega računa	39	37	-4	-80
Devizne rezerve	4.124	4.377	4.767	5.000
Skupni zunanji dolg	4.010	4.176	4.935	5.200
Stopnja servisiranja dolga (v %)	8,5	8,5	13,1	—
Povprečni devizni tečaj (SIT:DEM)	89,98	92,12	94,41	99,50

*Ocena

Viri: Statistični urad Republike Slovenije, Banka Slovenije, UMAR, EIU

Gospodarska rast

Po zadnjih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije se je slovenski BDP v letu 1998 (v stalnih cenah iz leta 1995) povečal za 3,9 odstotka, predlani pa za 4,6 odstotka. Neprekinjena šestletna gospodarska rast je zmanjšala slovenski zaostanek v BDP na prebivalca po kupni moči za povprečnim v državah EU na 30 odstotkov, s čimer se je Slovenija praktično izenačila z Grčijo in Portugalsko. Rast je v preteklem letu vzpodbujalo predvsem tuje povpraševanje oziroma izvoz, ki se je kljub finančnim krizam v svetu okrepil realno za 8,2 odstotka. Pomen zunanjih trgov za malo slovensko gospodarstvo ponazarja tudi podatek, da se je proizvodnja podjetij, ki so usmerjena pretežno v izvoz, povečala za 6,5 odstotka, podjetij, ki so usmerjena pretežno na domači trg, pa le za 0,6 odstotka. Rast domače potrošnje je bila šibka, ob zniževanju obrestnih mer je bila šibkejša le investicijska potrošnja, medtem ko je bila zasebna skromnejša kot v preteklih letih.

Cene, plače in zaposlenost

Niže cene surovin, povečanje konkurence na domačem trgu predvsem preko cenejega uvoza, stabilnost zunanje vrednosti nacionalne valute oziroma realna apreciacija tolarja, upošajljiva rast plač in zmernejše usklajevanje nekaterih cen, ki so se pod vladnim nadzorom, so pripomogli k znižanju inflacije na raven, ki je mlajše generacije ne poznajo. Cene potrošnih dobrin so se v lanskem letu povečale za 6,5 odstotka, cene proizvajalcev v industriji celo le za 3,6 odstotka, medtem ko so se cene storitev povečale več, in sicer za 9,3 odstotka.

Večja uveljavitev tržnih zakonitosti in spoštovanje dogovora socialnih partnerjev o plačah so omejili realno rast plač na 1,6 odstotka, povprečna bruto plača pa je lani v Sloveniji znašala 952 USD. Slabše pa je, da se struktura stroškov dela ni bistveno spremenila, saj delež dajatev delavcev in delodajalcev v stroških dela znaša 38,2 odstotka, delež drugih dajatev iz dela 15,8 odstotka in delež čistih plač le 46,1 odstotka. Z rastjo proizvodnje in zmanjšanjem zaposlenosti se je povečala produktivnost dela, vendar so se zaradi realne apreciacije tolarja stroški dela preračunani v konarico valut povečali za 3 odstotke, s čimer se je zmanjšala cenovna konkurenčnost slovenskega izvoza.

Trend rahlega povečevanja nezaposlenosti se je lansko leto nadaljeval; število nezaposlenih oseb se je ob koncu leta približalo številki 127.000, kar je predstavljalo 14,6 odstotka aktivnega prebivalstva. Problem ni toliko visoko število nezaposlenih (po mednarodni metodologiji ILO in EUROSTAT je nezaposlenost v Sloveniji dvakrat nižja, kot t.i. registrirana nezaposlenost) temveč njihova struktura, ki iskalcem dela otežuje zaposlitev oziroma povečuje delež nezaposljivih med nezaposlenimi.

Javne finance, denar in bančni tvo

Javnofinančni prihodki so lani drugo leto zapored zaostali za odhodki, kar je bilo med drugim posledica nižjih carin pa tudi večjih plačil obresti, povečanih transferjev neprofitnim institucijam in večjih investicij. Javnofinančni odhodki so leta 1998 značali okoli 44 odstotkov BDP, primanjkljaj pa po ocenah 0,7 odstotka BDP, kar je manj kot v letu 1997. Ocenjeni javni dolg je predstavljal okoli 40 odstotkov BDP, kar je znotraj maastrihtskih konvergenčnih fiskalnih kriterijev, levji delež je odpadel na državni dolg, znotraj tega pa 60 odstotkov na notranji in 40 odstotkov na zunanji dolg.

Denarni agregat M3 se je lani povečal za 20,1 odstotka, pri čemer so se najbolj povečale tolarске vloge (za 26,4 odstotka). Realne obrestne mere za kratkoročna posojila so se tekom leta zmanjšale za 3,7 odstotne točke, za dolgoročna posojila pa za 3,5 odstotne točke, kar je vzpodbudilo zadolževanje prebivalstva in tudi gospodarstva, tako da so se krediti prvemu realno povečali za 24,2 odstotka, drugemu pa za 15,4 odstotka. Relativna likvidnost gospodarstva merjena z deležem sredstev gospodarstva na njihovih ziro računih v primerjavi s celotnimi sredstvi na ziro računih se je rahlo poslabšala in konec leta značala 43,7 odstotka.

Ugodna gospodarska in finančna gibanja so ob iritvi ponudbe in zmanjševanju stroškov izboljšala tudi poslovanje bank. Bilančna vsota vseh 24 bank, katerih združevanje v lanskem letu še vedno ni steklo tako kot je bilo pričakovano, se je po nerevidiranih podatkih lani realno povečala za 9,2 odstotka (znižala se je trem), skupni dobiček bank (od 24 so tri poslovale z izgubo) pred obdavitvijo pa se je lani povečal realno za 15,6 odstotka in značal 26 milijard tolarjev. Donosa na povprečno aktivo in povprečni kapital sta se povečala (na 1,2 oziroma 11,4 odstotka), zmanjšali pa so se povprečna marža in stroški na povprečno aktivo.

Gospodarski odnosi s tujino

Slovensko gospodarstvo je predvsem zaradi svoje velikosti in vpetosti v razvito Evropo zelo odprto, na kar kaže tudi 115 odstotni delež menjave blaga in storitev v slovenskem BDP. Ob koncu lanskega leta je imela Slovenija podpisane prostotrgovinske sporazume z 32 državami (asociacijski sporazum z EU, sporazum o prosti trgovini z EFTA in CEFTA, baltskimi državami, Hrvaško, Makedonijo, Bolgarijo, Izraelom in Turčijo), s katerimi ustvari 80 odstotkov svoje mednarodne menjave. Z veliko večino teh držav so carinske stopnje za uvoz industrijskega blaga že povsem ukinjene, za občutljivejše izdelke pa bodo dokončno ukinjene najkasneje z začetkom leta 2001, enako pa velja tudi za količinske omejitve.

Slovenski proizvajalci pričakujejo zaradi tega težje pogoje prodaje na domačem trgu ter hitreje odpiranje izvoznih trgov.

Zahvaljujoč hitreji rasti izvoza in izboljšanju pogojev menjave je Slovenija v lanskem letu zadržala zunanje ravnovesje, saj je primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance značal le 4 milijone USD. Nespremenjen primanjkljaj v trgovinski bilanci in manjši presežek v storitveni bilanci, ki je bil posledica zmanjšanih nakupov bencina in blaga v brezcarinskih prodajalnah, je bil skoraj v celoti pokrit s povečanjem neto tekočih transferjev ter faktorskih in nefaktorskih storitev. Iz kapitalskega računa je za lansko leto razvidno precejšnje zmanjšanje tujih neposrednih in portfolio investicij. Tuje neposredne investicije so se lani prepolovile in značale 165 milijonov USD, od česar je skoraj polovico predstavljala naložba ameriške družbe Goodyear v kranjsko Savo. Tuje portfolio investicije, ki so na prebivalca v Sloveniji še vedno relativno velike, so bile zaradi ukrepov Banke Slovenije za čisto tečaj domače valute (uvedba skrbniških računov v marcu leta 1997) skromne, tuje naložbe v Sloveniji pa je dodatno zaviral tudi spremenjen odnos investitorjev do hitro rastočih trgov zaradi ruske in azijske finančne krize. Kljub majhnim nakupom tujih investitorjev se je promet na Ljubljanski borzi lani povečal za 60 odstotkov, kar je rezultat praktično končane privatizacije družbenega premoženja, Slovenski borzni indeks (SBI) pa se je ob močnem nihanju od začetka do konca leta 1998 povečal za 21,4 odstotka.

Povečano zadolževanje v tujini in slabitev USD so povečali devizne rezerve za 390 milijonov USD, njihov obseg v vrednosti 4,8 milijarde USD pa je ob koncu leta 1998 zadostoval za skoraj šestmesečno pokrivanje uvoza blaga. Zunanji dolg se je lani povečal za 18 odstotkov (na 4.767 milijonov USD), njegovo odplačevanje pa zaradi večjega predčasnega odplačila dolga po obveznicah iz naslova slovenskega deleža v nekdanjem dolgu SFRJ na 13,1 odstotka plačilo za izvoz. Struktura slovenskega zunanjega dolga ostaja ugodna; kratkoročni dolg v celotnem dolgu predstavlja le 2,3 odstotka, višina zunanjega dolga v primerjavi z izvozom in deviznimi rezervami pa je nizka. Zato je velika večina kreditnih agencij izmed vseh tranzicijskih držav dodelila Sloveniji najboljše ocene. Moody's Investors Service ji je na primer dodelil oceno A3, Standard and Poor's A in Fitch IBCA A-.

Tabela 2:**Regionalna struktura blagovne menjave - izbrane države/skupine držav**

v mio USD

	IZVOZ		UVOZ		SALDO	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998
Evropska unija	5.320	5.927	6.312	7.012	- 992	- 1.085
- Nemčija	2.459	2.570	1.936	2.086	523	484
- Italija	1.248	1.254	1.558	1.696	- 310	- 442
- Francija	463	747	980	1.257	- 517	- 510
- Avstrija	565	621	789	801	- 224	- 180
Ostale razvite države	456	498	871	953	- 415	- 455
Hrvaška	837	815	466	431	371	384
CEFTA	517	607	720	776	- 203	- 169
Rusija	327	235	250	177	77	58
Druge države	257	290	585	548	- 328	- 258
Skupaj	8.369	9.049	9.366	10.098	- 997	- 1.049

Vir: Bilten Banke Slovenije in GZS

Lanskoletna struktura slovenske blagovne menjave je ugodnejša od tiste iz prejšnjih let, saj se je povečal predvsem izvoz izdelkov z višjo stopnjo dodane vrednosti (strojev in transportnih sredstev ter raznih gotovih izdelkov), v regionalni strukturi menjave pa delež stabilnejših trgov EU, CEFTA in razvitejših držav, medtem ko se je zmanjšal delež držav v in iz JV Evrope. Celotni izvoz preračunan v USD se je lani povečal za 8,1 odstotka, od tega v države CEFTA za 17,4 odstotka in v države EU za 11,4 odstotka. Izvoz v države, ki so nastale na področju nekdanje Jugoslavije je bil večji le za 0,7 odstotka (2 odstotka manj iz izvoz na Hrvaško), v države, ki so nastale na območju nekdanje Sovjetske zveze pa se je zmanjšal za 23,6 odstotka (skoraj 30 odstotno zmanjšanje izvoza v Rusijo). Možno se je zmanjšal izvoz Slovenije v azijske države, ki pa je tudi sicer skromen in v zadnjih letih ni presegal 100 milijonov USD.

Tudi na uvozni strani je povečanje najopaznejše pri strojih in transportnih sredstvih oziroma pri kapitalnih dobrinah. Nadpovprečno se je povečal uvoz iz držav EU, ostalih razvitih držav in iz Azije, povprečno iz držav CEFTA, zmanjšal se je uvoz iz držav, ki so nastale na področju nekdanje Sovjetske zveze in držav v razvoju (nižje cene surovin), medtem ko je uvoz iz držav, ki so nastale na področju nekdanje Jugoslavije, ostal nespremenjen.

Na hitrejši rast izvoza, ki je ni omajala niti realna apreciacija tolarja, je močno vplivalo zaostrovanje konkurenčnosti na domačem trgu. Kljub močno zmanjšani presežni ponudbi deviz na deviznem trgu (s 1.544 milijonov DEM na 436 milijonov DEM), se je realni tečaj tolarja do izbrane koarice valut lani okreplil za 4 odstotke; do DEM, preko katere se obračuna okoli 60 odstotkov vseh trgovinskih poslov, pa za 3,5 odstotka. Zaradi nižje vrednosti USD v letu 1998 je bila apreciacija tolarja do koarice valut večja kot v letu 1997, obratno pa velja za DEM.

Napovedi za leto 1999

Zaradi negotovega razvoja konjunktura v svetu ter spremenjenih pogojev gospodarjenja doma, so napovedi o gospodarskem razvoju Slovenije v letu 1999 precej tvegane. Dogajanje na tujih trgih je namreč za odprto Slovenijo vsaj enakega pomena kot razmere na domačem trgu. Svetovna proizvodnja se bo po ocenah povečala za toliko kot lani (okoli 2 odstotka), obseg trgovine izračunan na osnovi fiksnih tečajev pa naj bi ostal nespremenjen. Vendar te ocene ne predvidevajo večjih zapletov v svetu in poglobljanja spopadov na Kosovu in v Jugoslaviji oziroma njihovih raziritev na druge države JV Evrope, kar bi Slovenijo gotovo prizadelo bolj kot ruska kriza, saj te države za Slovenijo predstavljajo tirikrat večji izvozni trg, kot pa države, ki so nastale na področju nekdanje Sovjetske zveze.

Pogoji gospodarjenja na domačem trgu bodo spremenjeni predvsem zaradi nekaterih novih zakonov, ki naj bi Slovenijo približali EU. Pomembnejši novi zakoni, ki so sprejeti ali pa se bodo tekom leta, so zakon o davku na dodano vrednost, bančni in zavarovalniški zakon (omenjena zakona, ki sta v skladu z regulativo EU, odpirata bančni in zavarovalniški trg tudi za tuje finančne posrednike, ki bodo po novem poleg tevilnih kapitalskih deležev v obstoječih bankah in zavarovalnicah ter hčerinskih družbah lahko v Sloveniji odpirale tudi podružnice) sklep o odpravi tolarskega depozita pri najemanju tujih posojil, devizni zakon, zakon o trgu vrednostnih papirjev in zakon o delovnih razmerjih. Pričakuje se tudi privatizacija nekaterih državnih podjetij (med drugim tudi obeh državnih bank), privatizacija preostalih zavarovalnic in začetek pokojninske reforme. Zadnje ankete o zaupanju potrošnikov in vodilnih ljudi v predelovalnih dejavnostih so predvsem zaradi dogodkov v svetu v letu 1999 manj optimistične kot pred letom dni, obkeja pa je na začetku leta 1999 tudi industrijska proizvodnja.

V kolikor se razmere v svetu ne bodo poslabšale, večina domačih in tujih analitikov ocenjuje, da se bo slovenski BDP v letu 1999 povečal za 3 do 4 odstotke

(uradna napoved je 3,5 do 4 odstotke). Rast bo, tako kot lani, vzpodbujala predvsem izvozno in investicijsko povpraševanje. Pri zaposlenosti se ne pričakuje sprememb, trend zmanjševanja rasti realnih plač se bo s irjenjem zasebnega sektorja nadaljeval. Davek na dodano vrednost in višje cene energentov bodo verjetno vsaj začasno povečale inflacijo, ki naj bi se v letu obdržala na uradno napovedanih 7 odstotkih. Po vladnih napovedih bo realna rast menjave precej manjša kot v preteklih dveh letih. Izvoz blaga in storitev naj bi se povečal za 3,8 odstotka, uvoz pa za 4,2 odstotka. V kolikor se bodo te napovedi uresničile, bo zunanje ravnovesje le malo našteto, saj primanjkljaj na tekočem računu ne bo presegel 0,5 odstotka BDP, realna zunanja vrednost tolarja pa naj bi ostala nespremenjena.

Slovenska izvozna družba - uvod

Slovenska izvozna družba, d.d., Ljubljana je bila na podlagi zakona o družbi za zavarovanje in financiranje izvoza Slovenije (Ur.l. RS, t. 32/92, 37/95, 34/96, 31/97) ustanovljena 22.10.1992 kot posebna zasebnopravna finančna institucija za zavarovanje in financiranje izvoza, kakr ne poznajo tudi druge razvite države.

Družba je vpisana v sodni register pri Okrožnem sodi Œu v Ljubljani s sklepom t. SRG 8069/92 z dne 27.10.1992 pod t. registrskega vloška 1/19966/00. Vešinski delničar družbe je Republika Slovenija, poleg nje pa so delničarji SID e banke, zavarovalnice, Gospodarska zbornica Slovenije ter tevilna druga slovenska podjetja.

SID je registrirana za irok spekter dejavnosti s katerimi zlasti pospe uje izvoz blaga in storitev ter vlaganja slovenskih podjetij v tujini. "Za raĒun dræave" SID opravlja zavarovanje izvoznih kreditov in vlaganj v tujino pred nekomercialnimi riziki ter zavarovanje srednjeroĒnih izvoznih kreditov pred komercialnimi riziki, "za raĒun dræave" pa zavaruje izvoznike tudi pred nekaterimi drugimi nemarketabilnimi (non-marketable) riziki (zavarovanje kratkoroĒnih izvoznih poslov pred komercialnimi riziki v nekaterih dræavah, ki niso Œlanice OECD). Poleg tega SID "za raĒun dræave" zavaruje tudi pred teĒajnimi riziki. Družba ob tem "za lasten raĒun" zavaruje podjetja pred kratkoroĒnimi komercialnimi riziki v izvozu in od leta 1999 tudi v domaĒi trgovini, financira izvozne posle in izdaja garancije. Ob tem kot agent dræave opravlja tudi tehniĒna in strokovna opravila v zvezi z dræavnim subvencioniranjem obrestnih mer, prav tako pa tudi druge dejavnosti, ki so opredeljene v zakonu in statutu družbe.

NaĒela na katerih temelji poslovanje SID so zlasti naĒela varnosti, likvidnosti in rentabilnosti. Glede standardov varnega poslovanja, periodiĒnih in letnih obraĒunov ter revizij raĒunovodskih izkazov se za SID uporabljajo tako rekoĒ enaki predpisi kot za banke. Nadzor nad banĒnim delom poslovanja opravlja Banka Slovenije, nadzor nad opravljanjem zavarovalnih poslov družbe pa izvr uje Urad Republike Slovenije za zavarovalni nadzor, SID pa nadzira tudi Ministrstvo za finance.

"Za izpolnjevanje pogodbenih obveznosti družbe iz izdajanja garancij in zavarovanj, ki presegajo jamstveni kapital družbe, jamĒi Republika Slovenija. Republika Slovenija s posebnimi zakoni jamĒi za obveznosti družbe, ki presegajo jamstveni kapital družbe, iz najemanja kreditov, izdanih garancij v tujino in izdanih vrednostnih papirjev."
(17. Œlen zakona o SID).

Poslovanje, ki ga SID opravlja "za dræavni raĒun", je poslovno in knjigovodsko loĒeno od poslovanja SID, d.d., Ljubljana "za lasten raĒun". Varnostne rezerve, katerih zaĒetna sredstva je zagotovila Republika Slovenija iz kupnin za privatizirana druæbena podjetja, se oblikujejo iz premij in dela dobiĒka, ki ga družba ustvari s poslovanjem na podroĒju zavarovanja pred nemarketabilnimi (zlasti srednjeroĒnimi komercialnimi riziki in nekomercialnimi riziki). Uporabljajo se za poravnavo obveznosti do zavarovancev in kritje izgub iz zavarovalnih poslov, ki jih SID opravlja "za dræavni raĒun". »e nastalih kod ni mogoĒe poravnati iz omenjenih rezerv, zagotovi sredstva za izplaĒilo od kodnin iz naslova zavarovanj pred srednjeroĒnimi komercialnimi riziki in nekomercialnimi riziki po zakonu o SID Republika Slovenija. Podoben status kot varnostne rezerve imajo tudi v zaĒetku leta 1998 oblikovane posebne varnostne rezerve za zavarovanje pred teĒajnimi riziki, ki ga je druæba zaĒela ponujati v prvi polovici leta 1998. K oblikovanju zavarovalnih pogojev za zavarovanje, ki ga SID izvaja "za dræavni raĒun", ter limitov, do katerih se lahko zavarujejo izvozni posli pred srednjeroĒnimi komercialnimi riziki in nekomercialnimi riziki po posamezni dræavi, daje soglasje medresorska komisija za pospe evanje izvoza. Komisija med drugim doloĒa tudi pogoje in merila za regresiranje obresti za izvozne kredite ter daje soglasja k poslom financiranja, ki presegajo 5 odstotkov, ter k poslom zavarovanja in izdajanja garancij, ki presegajo 10 odstotkov vrednosti jamstvenega kapitala družbe.

Poudarki iz poročila o poslovanju SID za leto 1998

- Osnovni kapital SID je konec leta 1998 zna al 9.323.540.000 SIT (49,4 milijonov EUR*), in je razdeljen na 932.354 delnic po nominalni vrednosti 10.000 SIT za delnico. Jamstveni kapital družbe pa je konec leta zna al 13.919.531.000 SIT (73,7 milijona EUR). Družba je v letu 1998 povečala svoj osnovni kapital za 150.330.000 SIT in to s stvarnim vložkom, ki ga je vložila Republika Slovenija. Konec leta 1998 je imela SID 87 delničarjev, največja delničarka je Republika Slovenija (91 odstotkov).
- Revidirana knjigovodska vrednost delnice SID, d.d., Ljubljana na dan 31.12.1998 je zna ala 14.985,04 SIT.
- Poleg načela rentabilnosti, ki se je izrazilo v pozitivnem finančnem rezultatu poslovanja, je SID v poslovni politiki upo tevala tudi načela likvidnosti in varnosti poslovanja ter krepitev visoke finančne bonitete družbe. O skrbi za varnost poslovanja pa priča tudi raven oblikovanih dolgoročnih rezervacij, ki so po stanju na dan 31.12.1998 zna ale 1.900.541.670 SIT.
- SID je leto 1998 zaključila s pozitivnim rezultatom v vi ini 139.108.135 SIT (736.000 EUR). Družba je tako kljub temu, da je vlagala velika sredstva v razvoj, kadre, znanje in informacijski sistem, vsa leta svojega poslovanja poslovala z dobičkom. Razlika med prihodki in odhodki na področju zavarovanja pred srednjeročnimi komercialnimi riziki in nekomercialnimi riziki (poslovanje SID za račun države) pa je zna ala 192.249.049 SIT (1.018.000 EUR).

SID je bila lani na 55. redni skup Ěini Bernske unije v Capetownu kot opazovalka sprejeta v Ělanstvo Mednarodne zveze zavarovateljev izvoznih kreditov in vlaganj.
- Skupna vrednost zavarovalnih poslov SID je lani narasla za 48,5 odstotkov in je zna ala 91,9 milijard SIT (493,4 milijonov EUR), kar je predstavljalo 4,5 odstotka slovenskega izvoza blaga in storitev v tem letu. Tudi premijski prihodki so se lani povečali in sicer za 104,6 odstotkov ter zna ali 2.677.928 EUR, plačano pa je bilo 13 kod pri poslih kratkoročnega komercialnega zavarovanja v skupni vrednosti 447.519 EUR.
  - Na področju zavarovanja pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki je SID lani na novo sklenila 65 zavarovalnih polic in 50 zavarovalnih pogodb, tako da je imela SID konec lanskega leta sklenjenih 254 teh pogodb. Izpostavljenost SID pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki se je lani glede na leto prej povečala za 38,4 odstotkov in je konec leta 1998 zna ala 37,1 milijarde SIT (196,5 milijonov EUR). Fakturirane premije za to zavarovanje so se v letu 1998 tudi precej povečale in zna ale 1.270.892 EUR. Tudi v letu 1998 SID ni plačala nobene kode iz naslova zavarovanja pred srednjeročnimi komercialnimi riziki, plačala pa je eno kodo iz naslova zavarovanja pred nekomercialnimi riziki v vrednosti 177.069 EUR. Varnostne rezerve za omenjeno zavarovanje so se tako ob sredstvih, ki jih je zagotovila država iz kupnin za privatizirana podjetja, povečale in konec leta zna ale 42,2 milijonov EUR. Izpostavljenost rizikom v državah z vi jo stopnjo rizičnosti (skupini D in E) je konec leta 1998 zna ala 38,3 odstotka skupne izpostavljenosti poslov zavarovanja, ki jih SID opravlja "za račun države".
  - Po sprejetih spremembah in dopolnitvah zakona o SID je družba konec leta 1996 "za državni račun" začela zavarovati tudi izvozne posle pred srednjeročnimi komercialnimi riziki ter drugimi nemarketabilnimi riziki. Poleg osmih poslov iz leta 1997 je lani na novo zavarovala tudi 27 tovrstnih poslov v skupni vrednosti 66,6 milijonov EUR ter

Tabela 3

Osnovni podatki o SID (1993-1998)

	1993	1994	1995	1996	1997	v EUR 1998
tevilost delničarjev	87	95	95	93	92	87
Osnovni kapital	15.528.000	26.481.000	17.889.000	48.215.000	49.125.000	49.350.000
Jamstveni kapital	18.726.000	33.472.000	38.685.000	60.539.000	67.562.000	73.677.000
Dobiček	1.325.000	99.000	493.000	493.000	581.000	736.000
Dobiček/kapital	8,5	0,4	2,8	1,0	1,2	1,5
tevilost zaposlenih	7	14	22	33	39	42

izdala tudi 41 obljub za to zavarovanje v skupni vrednosti 8,2 milijona EUR.

□ Na področju zavarovanj pred kratkoročnimi komercialnimi riziki, ki jih SID izvaja "za svoj račun", je družba lani na novo sklenila 45 zavarovalnih pogodb; tako je imela konec leta 1998 sklenjenih 154 pogodb o zavarovanju pred kratkoročnimi komercialnimi riziki. Obseg teh poslov zavarovanja se je lani povečal za 80 odstotkov in je znašal 389,7 milijonov EUR.

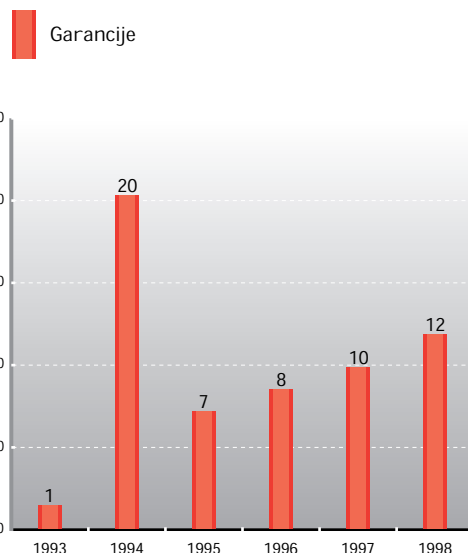
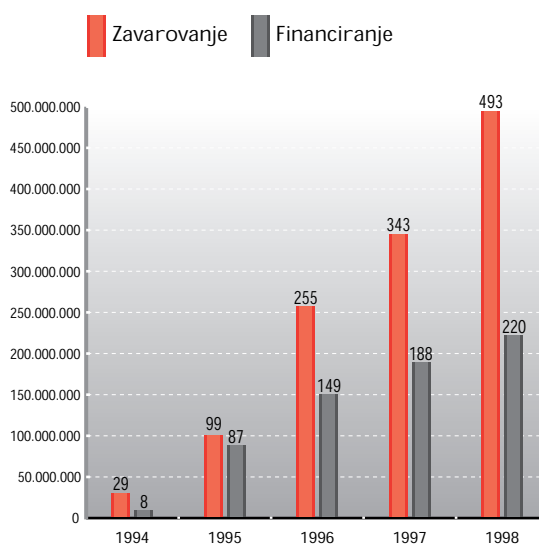
■ SID je na področju financiranja izvoznih poslov v letu 1998 sodelovala s 27 bankami in 322 izvozniki ter od prejetih 987 zahtevkov odobrila 975 zahtevkov za refinanciranje izvoznih kreditov. Obseg refinanciranja se je lani povečal za 21 odstotkov in je znašal 220,1 milijonov EUR. Hkrati je SID z refinanciranjem izvoznih kreditov zniževala aktivne obrestne mere na domačem trgu. Obrestne mere SID so glede na ročnost izvoznih kreditov tako konec lanskega leta znašale med TOM + 2 - 5 odstotkov, pri čemer so bančne obrestne mere, ki so jih za najete kredite plačevali izvozniki, znašale med TOM + 4 - 6,25 odstotka.

■ Po pooblastilu je SID kot agent države leta 1998 pričela z regresiranjem temeljne obrestne mere (do tedaj so bile s strani SID regresirane realne obrestne mere) za tolarške izvozne kredite, za kar je bilo iz državnega proračuna v lanskem letu 322 izvoznikom izplačano 600 milijonov SIT, s čimer so se zniževale obrestne mere, ki so jih za najete bančne kredite plačevali slovenski izvozniki. V odvisnosti od ročnosti in prioritete skupine izvoza je bila tako stopnja regresov TOM lani med 22 in 44 odstotkov.

■ Obseg vrednosti izdanih garancij SID se je tudi lani povečal in znašal 11,8 milijona EUR; realiziranih je bilo 98 zahtevkov za izdajo ali podajo garancij.

* Opomba: Kjer ni v letnem poročilu posebej drugače navedeno se za prikazovanje podatkov o poslovanju SID v EUR uporablja protivrednost SIT v evrih, izražena za poslovne podatke o stanju konec vsakega koledarskega leta po srednjih (končnih mesečnih) tečajih Banke Slovenije na zadnji dan v posameznem koledarskem letu (pri tem je upoštevana konverzija ECU v EUR po tečaju 1 : 1, tako da so za prikazovanje podatkov v evrih uporabljeni naslednji tečaji ECU: 31.12.1992 : 1 ECU = 119,4741 SIT; 31.12.1993 : 1 ECU = 147,8001 SIT; 31.12.1994 : 1 ECU = 155,1327 SIT; 31.12.1995 : 1 ECU = 161,4538 SIT; 31.12.1996 : 1 ECU = 175,4113 SIT; 31.12.1997 : 1 ECU = 186,7334 SIT; 31.12.1998 : 1 EUR = 188,9271 SIT); za ostale podatke o poslovanju pa so vrednosti izražene v EUR izražene iz povprečnih mesečnih tečajev Banke Slovenije v posameznem koledarskem letu (1992 : 1 ECU = 105,0787 SIT; 1993 : 1 ECU = 132,2802 SIT; 1994 : 1 ECU = 152,3622 SIT; 1995 : 1 ECU = 153,1177 SIT; 1996 : 1 ECU = 169,5098 SIT; 1997 : 1 ECU = 180,3985 SIT; 1998 : 1 EUR = 186,2659 SIT). Za podatke o rasti poslovanja in primerjave obsega poslovanja po posameznih letih ter za izražene različne indekse so, v kolikor ni v tekstu posebej drugače navedeno, uporabljeni podatki o poslovanju v SIT.

Slika 1
Obseg poslov SID 1994 - 1998 (v mio EUR)

Zavarovanje izvoza

SID je edina institucija v Sloveniji, ki zavaruje izvozne kredite tako pred komercialnimi kot tudi pred nekomercialnimi riziki (vključno s tečajnimi riziki), hkrati pa zavaruje tudi vlaganja slovenskih podjetij v tujini pred nekomercialnimi riziki. S tem zavarovalne strani v polni meri spremlja izvozni posel, hkrati pa konkretnemu izvoznemu poslu poleg zavarovanja izvoznih kreditov dodaja možnost financiranja izvoznih poslov ter izdajanja garancij. S svojo svetovalno vlogo in preventivno funkcijo zavarovanja družba pomaga slovenskim podjetjem pri nastopanju na tujih trgih, jim ob nastopu zavarovalnega primera povrne nastalo škodo ter jih tako zavaruje pred riziki neplačila ali nepravočasnega plačila tujih kupcev, pomaga pa jim tudi pri izterjavah ter s poslovnimi informacijami in drugim svetovanjem. Zavarovanje izvoznih kreditov s prenosom zavarovalnih pravic na poslovne banke (asignacija) izvoznikom hkrati olajša tudi najemanje kreditov, potrebnih za njihovo poslovanje.

Zavarovanci SID so v glavnem slovenska podjetja - izvozniki, ne glede na njihovo velikost ali pravni status, oziroma njihove banke. V načelu so praktično vse izvozne kreditne transakcije primerne za zavarovanje SID, bodisi da so financirane v obliki kredita dobavitelju, kredita kupcu, vključno s kreditnimi linijami ali na leasing, družba pa pred nekomercialnimi riziki zavaruje tudi vlaganja v tujini, izdajatelje bančnih garancij oziroma nalogodajalce pred njihovim neupravičenim vnovčevanjem (lani je bila izdana prva taka polica), blago na razstavah in sejmiših v tujini, opremo na gradbiščih v tujini in podobno. SID zavaruje tako izvoz potrošnih kot kapitalskih dobrin, izvoz storitev, zlasti s področja transporta in turizma, inženiring posle in drugo. Zavarovanje krije rizike po dobavi (post-shipment), lahko pa tudi pred dobavo (pre-shipment), kar je zlasti pomembno za izvoznike opreme in strojev.

Zavarovanje SID pred komercialnimi riziki pokriva zavarovalne primere, ko kupec ne poravnava svojega dolga zaradi dogodkov, ki predstavljajo njegovo trajno nesolventnost (stečaj, likvidacija in podobni dogodki), ali pa ko gre za podaljšano zamudo plačila (protracted default), ko kupec daljša ne more ali noče poravnati dospelega dolga. Ob tem SID "za državni račun" izvozne posle in vlaganja v tujini zavaruje tudi pred nekomercialnimi riziki, bodisi da gre za rizik javnega kupca, ali pa dogodke, ki predstavljajo politične (rizik vojne, ekspropriacije, rizik moratorija, transferja in drugo) ali katastrofne rizike. Zavarovancem, zaenkrat samo tistim, ki imajo zavarovan ves svoj izvoz (whole turnover), pa nudi tudi zavarovanje pred tečajnimi riziki. V načelu "za svoj račun" SID zavaruje izvoz ne glede na njegovo poreklo, pri zavarovanju za državni račun pa pod določenimi pogoji lahko izvoženo blago ali storitev vsebuje tudi določen odstotek tuje komponente, primerni zavarovanci pa so lahko tudi tuji podizvajalci ali poddobavitelji.

Slovenski izvozniki se storitev SID poslužujejo še dalje pogosteje. Na področju zavarovanja je družba tudi v letu 1998 nadaljevala s trendom rasti iz preteklih let. Skupna vrednost zavarovalnih poslov v SIT se je lani glede na leto prej povečala za 48,5 odstotkov in je znašala 91,9 milijard SIT ali 493,4 milijonov EUR. S strani SID zavarovani posli so tako lani predstavljali 4,5 odstotka vsega slovenskega izvoza blaga in storitev v tem letu. Pri tem je delež s strani SID zavarovanega izvoza v skupnem slovenskem izvozu na posamezne tuje trge tudi bistveno pomembnejši. Precejšen delež slovenskega izvoza blaga in storitev zlasti na bolj rizične trge brez zavarovanja SID gotovo ne bi bil realiziran, tako da ima SID zelo pomembno vlogo pri odpiranju nekaterih trgov za slovensko gospodarstvo in s tem med drugim prispeva k ugodnejšim plačilnimobilnim učinkom in večji zaposlenosti v državi. Velika večina (85,9 odstotka) vseh lani zavarovanih poslov SID je bila kratkoročnih, v skupni vrednosti 423,9 milijonov EUR; zavarovani srednjeročni in dolgoročni posli pa so predstavljali 14,1 odstotka vseh zavarovanih poslov, in so znašali 69,5 milijonov EUR. Glede na to, da so najpomembnejše slovenske zunanjetrgovinske partnerice države članice EU in OECD, je bila tudi večina zavarovanega izvoza v te države. Po zavarovanih poslih je med državami na prvem mestu med slovenskimi zunanjetrgovinskimi partnericami Nemčija, sledijo pa Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Italija, Rusija, Avstrija, Velika Britanija, ZDA in Francija. Med državami, kjer se je obseg zavarovanega izvoza v letu 1998 glede na leto prej odstopno še posebej povečal, je bila lani na prvem mestu Južnoafriška republika, sledijo pa Romunija, Južna Koreja, Indija, Finska, Hrvaška, BiH, Poljska, Slovaška in Avstrija. SID je v letu 1998 glede na leto prej zavarovala izvoz v trinajst novih držav; te so: Avstralija, Belorusija, Bolgarija, Brazilija, Latvija, Litva, Malta, Maroko, Mehika, Peru, Saudska Arabija, Singapur in Ukrajina.

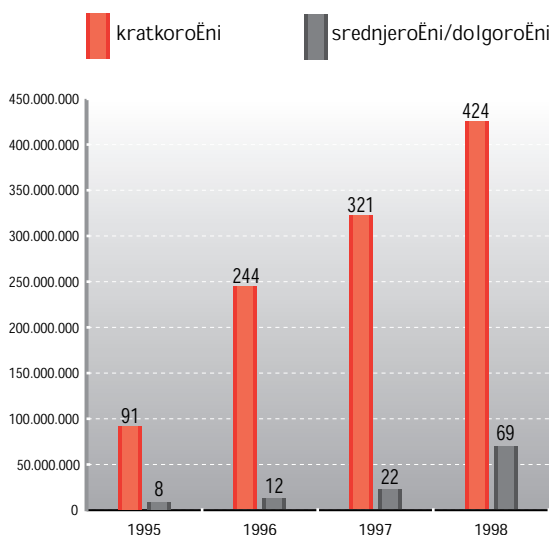
Tabela 4 Zavarovanje: promet, premije, kode - vrednosti (1994 - 1998)

v EUR

	1994	1995	1996	1997	1998
Zavarovani posli - promet	28.783.040	98.825.455	255.376.477	343.150.420	493.386.134
kratkorožni	26.333.060	90.936.743	243.633.591	321.443.164	423.934.847
srednjerožni/dolgorožni	2.449.980	7.888.712	11.742.886	21.707.256	69.451.287
Premije	214.772	411.874	1.009.362	1.351.720	2.677.928
kratkorožni posli	134.991	324.527	686.630	1.177.304	1.763.51
srednjerožni/dolgorožni posli	79.781	87.347	322.732	174.416	914.409
©kode	283.555	252.087	97.819	311.731	624.588
kratkorožni posli	283.555	252.087	97.819	311.731	447.519
srednjerožni/dolgorožni posli	-	-	-	-	177.069

Rast prometa na podrožju zavarovanja se je odražala tudi na premijskih prihodkih. Ti so lani zna ali 2,7 milijona EUR, kar predstavlja v njihovi tolarški vrednosti 104,6 odstotno povežanje glede na leto prej, pri čemer je 65,8 odstotkov premijskih prihodkov odpadlo na kratkorožne posle. Povežal se je tudi obseg plažanih kod, saj je SID lani, plažala tirinajst kod pri poslih kratkorožnega komercialnega (13 kodnih primerov v skupni vrednosti 447.519 EUR) in srednjerožnega nekomercialnega zavarovanja (177.069 EUR), katerih skupna vrednost je tako torej lani zna ala 624.588 EUR.

Slika 2
Zavarovanje - promet 1995 -1998 (v mio EUR)

Zavarovanje pred nekomercialnimi riziki in srednjerožnimi komercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki

Zavarovanje pred nekomercialnimi riziki je za izvoznike ter tudi podjetja, ki nameravajo vlagati v tujini, v sodobnih razmerah poslovanja na tujih trgih, kjer so ti riziki marsikje precej ožitni, vežji in tudi drugače izraženi kot na domačem trgu, izjemno koristen in cenjen instrument za žite. Ta instrument je marsikdaj nujen pogoj za financiranje posla, kakor na marsikaterem trgu tudi temeljni pogoj za samo sklepanje teh poslov. Zavarovalne police in garancije SID tudi Banka Slovenije ocenjuje kot prvovrstna zavarovanja, kar je e zlasti pomembno za komercialne banke, ki tako lažje in ceneje odobravajo kredite izvoznikom. Na podrožju zavarovanja pred nekomercialnimi riziki, ki ga SID tako kot tudi zavarovanje pred srednjerožnimi komercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki opravlja "za državni račun", je SID tudi lani sledila usmeritvam ekonomske politike ter interesom slovenskega izvoznega gospodarstva glede njegove prisotnosti na obstoježih trgih ter odpiranja novih, pri čemer je imela posebno vlogo medministrska komisija za pospe evanje izvoza. Poleg zavarovanja pred nekomercialnimi in srednjerožnimi komercialnimi riziki, ki ga SID izvaja "za državni račun", je od konca leta 1997 slovenskim izvoznikom na voljo tudi zavarovanje pred nekaterimi drugimi nemarketabilnimi (non-marketable) riziki, in sicer zavarovanje pred kratkorožnimi komercialnimi riziki v doloženih državah, kjer na zasebnem (po)zavarovalnem trgu kritja ni mož dobiti.

Poslovna politika zavarovanja SID je temeljila na stalnem ocenjevanju in preverjanju rizičnosti posameznih trgov, konkretnih izvoznih projektov, kupcev in garantov, pri čemer je SID v okviru s proračunom za leto 1998 postavljenim skupnim limitom svoje izpostavljenosti iz naslova zavarovanja "za državni račun" (650 milijonov

USD) upo tevala sprejete politike do posameznih držav, vključno s posebnimi limiti in drugimi pogoji zavarovanja.

Zavarovalni pogoji in premijski sistem, ki je temeljil na razvrstitvi posameznih držav v nevarnostne razrede, sta v precejnji meri primerljiva s tistimi, ki jih uporabljajo druge izvozno-kreditne agencije (IKA), ki so članice Bernske unije. SID pri svojem poslovanju upo teva pravila Bernske unije in dogovore v okviru OECD. V letu 1999 bo SID nadaljevala z revizijo veljavnega sistema razvrstitve držav v rizične razrede in s prilagoditvijo svoje premijske politike dogovorom v okviru OECD (Knaepen paket), pri čemer si bo še naprej prizadevala za mednarodno primerljivost in zagotavljanje konkurenčnih pogojev pri nastopanju slovenskih izvoznikov na tujih trgih, ki jih svojim izvoznikom zagotavljajo tudi druge IKA.

Poleg kreditov za izvoz blaga in storitev, pri čemer je moralo biti praviloma vsaj 60 odstotkov vrednosti zavarovanega izvoza slovenskega porekla, je SID v letu 1998 pred nekomercialnimi riziki zavarovala tudi pet vlaganj slovenskih podjetij v tujini (Italija, Hrvaška, BiH) v skupni vrednosti 3,89 milijonov EUR. Dodatno k temu pa je izdala tudi obljubo za zavarovanje vlaganja v vrednosti 4,56 milijonov EUR. To v primerjavi z letom prej predstavlja povečanje celotnega obsega zavarovanja vlaganj za 15 odstotkov, ob upoštevanju izdane obljube za zavarovanje pa celo 150 odstotno povečanje. Zavarovanje vlaganj slovenskih podjetij v tujini bo po sedaj praktično končanem procesu privatizacije v Sloveniji v prihodnjih letih za slovensko gospodarstvo gotovo še bolj aktualno. Zato je SID to storitev konec lanskega leta posodobila in razvila ter poleg novih pogojev za to zavarovanje pripravila tudi revizijo premijskega sistema in svoje poslovne politike. Prvenstveno bodo zavarovane nove neposredne investicije v državah s katerimi ima Slovenija sklenjene sporazume o zaščiti investicij, oziroma kjer bo podnebje naložb dopuščalo zavarovanje pred riziki vojne in podobnih dogodkov, ekspropriacije ter transferja. Standardnemu paketu zavarovanja pa se bo lahko dodalo tudi kritje pred rizikom razdrta pogodb oziroma zavarovanje pred katastrofnimi riziki. SID za nastopanje izvoznikov na nekaterih perspektivnih trgih slovenskim bankam ponuja tudi storitev zavarovanja kreditnih linij, banke oziroma nalogodajalce za izdajo garancij pa lahko SID zavaruje tudi pred njihovim neupravičenim vnovčevanjem in zlorabami. Tako je SID v letu 1998 zavarovala še štiri kreditne linije (po dve na Hrvaškem in v BiH), v skupni vrednosti 3,4 milijone EUR ter eno zavarovanje terjatev iz naslova izdane garancije. V letu 1998 je SID začela zavarovati tudi kratkoročne komercialne rizike v državah izven OECD, t.i. nemarketabilne rizike, ki jih ni možno pozavarovati na pozavarovalnem trgu in se zato ti riziki pod strogi pogoji zavarujejo "za račun države". V preteklem letu so bili tako zavarovani izvozni posli v Belorusijo, Bolgarijo, BiH in Romunijo, in sicer v skupni vrednosti 3,4 milijone EUR. Izpostavljenost pred

temi riziki je na dan 31.12.1998 znašala 3,2 milijona EUR.

Aprila 1998 je SID na podlagi sprememb zakona o SID začela ponujati poleg še obstoječih zavarovanj pred nekomercialnimi riziki tudi zavarovanje pred tečajnimi riziki, ki je slovenskim izvoznikom na voljo v paketu k zavarovanju njihovega celotnega izvoza. V ta namen so bile iz sredstev proračuna Republike Slovenije oblikovane posebne varnostne rezerve v vrednosti 762 milijonov SIT (4,2 milijona EUR). Šal do sedaj o tem zavarovanju še ni bilo sklenjenih zavarovalnih pogodb, kar lahko med drugim pripisemo tudi spremembam na denarnem trgu (uvedba evra) in ohranitvi obstoječega prevladujočega pristopa slovenskih podjetij do pokrivanja tečajnih rizikov.

Ne samo število zavarovancev, tudi obseg poslovanja SID na področju zavarovanja pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki se je v letu 1998 povečeval. SID je lani za to zavarovanje na novo sklenila 65 polic in 50 zavarovalnih pogodb. Konec lanskega leta je imela tako SID sklenjenih 254 zavarovalnih pogodb, poleg tega pa so bili konec leta 1998 izvozni posli pred nekomercialnimi riziki in srednjeročnimi komercialnimi riziki zavarovani tudi s 70 zavarovalnimi policami, od tega je bilo srednjeročnih in dolgoročnih 55. Izpostavljenost (exposure) SID pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki je na dan 31.12.1998, vključno z izdanimi obljubami, znašala 40,4 milijarde SIT oziroma 214 milijonov EUR. Brez izdanih obljub pa je znašala izpostavljenost SID pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki 196,5 milijonov EUR, kar je bilo za 36,8 odstotkov več kot konec leta 1997.

Rast prometa zavarovanja SID je tudi rezultat marketinškega nastopa SID do podjetij in bank ter še dalje boljše seznanjenosti izvoznikov z njenimi storitvami, ob tem pa ponekod tudi zmanjšanja rizičnosti nekaterih trgov, ki so za slovensko gospodarstvo tradicionalno zanimivi. Po drugi strani pa je nastop ruske krize in začasni suspenz kritja poslovanja v tej državi vplival na manjšo rast poslovanja od potencialne, saj so bili številni posli, ki so bili v obdelavi, odloženi. Hkrati je povečanje obsega poslovanja SID na področju zavarovanja tudi posledica rasti obsega refinanciranja izvoznih kreditov, saj morajo biti krediti, ki jih SID refinancira, praviloma tudi zavarovani vsaj pred nekomercialnimi riziki. Leta 1998 so skupne premije za to zavarovanje znašale 1.270.892 EUR. Od tega so plačane premije za srednjeročno in dolgoročno zavarovanje v letu 1998 znašale 914.409 EUR, vrednost plačanih premij za kratkoročno zavarovanje pa je lani znašala 356.483 EUR.

V letu 1998 je SID plačala eno kodo iz naslova zavarovanja pred nekomercialnimi riziki v vrednosti 177.069 EUR (Hrvaška). Glede na število in znesek zahtevkov v obravnavi (372.362 EUR) ter zlasti potencialnih kod na

področju Rusije in BiH (6.437.042 EUR) je v naslednjem letu mogoče pričakovati povečanje zneska izplačanih kod. e vedno ugoden rezultat tega zavarovanja je med drugim vplival tudi na rast varnostnih rezerv za omenjeno zavarovanje, ki so, vključujoč začetna sredstva varnostnih rezerv, ki jih je zagotovila država iz sredstev kupnin za privatizirana podjetja, na dan 31.12.1998 znašale 42,2 milijona EUR.

SID je lani zavarovala izvozne kredite pred nekomercialnimi riziki v več kot 40 držav. Regionalna struktura zavarovanj pred nekomercialnimi in drugimi nemarketabilnimi riziki je za SID in državo e naprej relativno ugodna, saj je izpostavljenost rizikom v državah z višjo stopnjo rizičnosti, čeprav se iz leta v leto poslabšuje

in postopoma vse bolj postaja podobna strukturi izpostavljenosti drugih izvozno-kreditnih agencij, konec leta 1998 (skupini D in E) predstavljala 38,3 odstotka skupne izpostavljenosti SID pred omenjenimi riziki. Ob tem je tudi koncentracija rizika glede na izpostavljenost posameznih držav za SID e vedno razmeroma ugodna. Poleg Nemčije, ki je 31.12.1998 za SID predstavljala 14,2 odstotka skupne izpostavljenosti SID pred nekomercialnimi in srednjerojnimi komercialnimi riziki ter Italije (11,3 odstotka), ta delež e pri naslednji državi članici OECD - Avstriji - znašale 4,5 odstotkov, večji delež od slednje pa imajo le tri države nečlanice OECD, in sicer Hrvaška (19,4 odstotka), Rusija (7,6 odstotka) in BiH (6 odstotka), kjer se je tevilno in obseg s strani SID zavarovanih poslov v lanskem letu dokaj povečalo.

Tabela 5

Zavarovanje: izpostavljenost SID po državah (izbranih) - 31.12.1998

v EUR

	Kratkoročno komercialno zavarovanje	Kratkoročno komercialno zavarovanje izven OECD	Nekomercialno zavarovanje (kratko in dolgoročno)	Srednjeročno komercialno zavarovanje	Nekom. in srednjeroč. kom. zavarovanje (skupaj*)
OECD - skupaj	97.388.160	-	106.419.345	-	106.419.345
Nemčija	25.687.459	-	27.885.861	-	27.885.861
Italija	22.171.076	-	22.329.867	-	22.329.867
Rusija	-	-	431.011	14.633.573	15.064.583
Hrvaška	10.379.470	-	24.308.580	13.745.749	38.054.329
Makedonija	439.246	-	53.790	4.017.324	4.771.115
Francija	6.866.161	-	6.866.161	-	6.866.161
V. Britanija	8.305.399	-	8.305.399	-	8.305.399
ZDA	7.404.547	-	7.404.547	-	7.404.547
Avstrija	8.802.862	-	8.802.862	-	8.802.862
BiH	-	2.156.072	9.217.040	2.601.505	11.818.545
Kitajska	-	-	2.329.174	-	2.329.174
Poljska	3.280.133	264.506	3.575.510	-	3.575.510
Španija	2.091.127	-	2.091.1	-	2.091.127
Švedska	2.644.228	-	2.684.987	-	2.684.987
Norveška	1.355.106	-	1.355.106	-	1.355.106
Tajska	383.704	-	383.704	-	383.704
Nizozemska	2.294.337	-	2.294.337	-	2.294.337
Japonska	989.607	-	989.607	-	989.607
Bolgarija	-	795.338	795.338	-	795.338
Belorusija	-	5.046	5.046	-	5.046
-	-	-	-	-	-
SKUPAJ	121.384.936	3.220.962	161.525.065	34.998.151	196.523.216

* SID zavaruje komercialne rizike v kombinaciji z nekomercialnimi, zato zneski kratkoročnih nekomercialnih rizikov vključujejo tudi kratkoročne komercialne rizike.

SID je konec leta 1996, po sprejetih spremembah in dopolnitvah zakona o SID, uvedla tudi zavarovanje pred srednjerojnimi komercialnimi riziki, ki ga tako kot tudi zavarovanje pred nekomercialnimi riziki opravlja za državni račun. Med slovenskimi izvozniki za to pred ne tako dolgo časa uvedeno storitev vlada precej nje zanimanje, saj to zavarovanje omogoča in marsikdaj predstavlja nujen pogoj za odobritev financiranja posla (kredit dobavitelju/kredit kupcu), ki pa je marsikdaj tudi nujen pogoj v konkurenčnem boju za pridobitev poslov dobave opreme ali izvajanja investicijskih del v tujini. Omenjeno zavarovanje izvaja SID selektivno, saj med drugim podrobno ocenjuje in preverja konkretne izvozne projekte, boniteto dolžnika, country risk ter tudi boniteto in kreditno sposobnost bank, katerih udeležbo v poslu SID praviloma zahteva za zavarovanje takih transakcij. Pri tem ima posebej pomembno vlogo bonitetna služba SID, ki pri svojem delu uporablja interne baze podatkov ter tudi podatke in analize domačih in tujih zunanjih institucij.

»Prav je omenjeno storitev začela SID ponujati šele v zadnjem četrtletju 1996 in ker sta priprava dokumentacije ter obravnava zahtevkov za tako zavarovanje zelo zahtevni, je SID poleg osmih poslov sklenjenih v letu 1997, lani pred srednjerojnimi komercialnimi riziki zavarovala tudi 27 novih poslov v vrednosti 12,4 milijarde SIT (66,6 milijonov EUR). Ti srednjerojni posli so bili zavarovani na Hrvaškem, v Rusiji, Makedoniji in v BiH, posli pa so bili hkrati zavarovani tudi pred nekomercialnimi riziki. Za zavarovanje pred srednjerojnimi komercialnimi riziki je dodatno k omenjenim sklenjenim poslom bilo lani izdano tudi 41 obljub za zavarovanje; na dan 31.12.1998 je stanje izdanih obljub za zavarovanje pred srednjerojnimi komercialnimi riziki znašalo 8,2 milijona EUR. Na podlagi napovedi poslov in sprejetih zahtevkov pa bo omenjeno zavarovanje v prihodnje nedvomno še močeno pridobivalo na pomenu. Zanimanje za to zavarovanje kažejo slovenski izvozniki zlasti za nekatere trge v Srednji, Vzhodni in Jugovzhodni Evropi.

Zavarovanje pred kratkorojnimi komercialnimi riziki

Z zavarovanjem pred kratkorojnimi komercialnimi riziki (do 180 dni) SID dopolnjuje svojo ponudbo zavarovanj za slovenske izvoznike, ki izvažajo na odprti račun, in je tudi na tem področju vodilna slovenska zavarovalnica, pri čemer tudi tu v slovenskem prostoru še vedno orje ledino. Vendar to dejavnost, kot je to tudi običajno v svetu, opravlja "za svoj račun" in v razmerah konkurence drugih zavarovalnic ter ob obstoju bolj ali manj popolnih substitutov, ki jih ponujajo druge finančne institucije.

Tudi na področju zavarovanja pred kratkorojnimi komercialnimi riziki je družba v lanskem letu precej povečala obseg poslovanja in pridobivala nove stranke. Lani je na novo sklenila 45 zavarovalnih pogodb (leta 1997 - 59), tako da je njihovo skupno tevilno konec leta 1998 znašalo 154 (leta 1997 - 109). Največ zavarovancev, ki imajo pri SID zavarovan ves svoj izvoz, je iz tekstilne industrije, sledijo podjetja iz papirne industrije, industrije bele tehnike, iz kemijske in farmacevtske ter kovinske industrije, jeklarstva in elektro industrije. Slovenska podjetja se čedalje bolj zavedajo koristnosti zavarovanja izvoznih kreditov in prednosti tega zavarovanja pred drugimi sredstvi in instrumenti za ščititev pred riziki plačil v mednarodnem poslovanju. Hkrati pa je povečanje prometa SID na področju tega zavarovanja tudi posledica marketinških aktivnosti SID in zanimanja bank za dodatne oblike zavarovanja pri financiranju njihovih komitentov.

SID zavaruje pred rizikom stečaja in podobnih dogodkov, ki predstavljajo trajno nesolventnost tujih kupcev, hkrati pa tudi pred rizikom podaljšanega zamude plačil (protracted default). Slednje kritje SID zagotavlja selektivno, vendar postopno na vse večih trgih, pri čemer se upošteva predvsem rizičnost posameznih trgov ter tamkajšnja plačilna disciplina. Za zagotovitev čim večje razpršenosti rizikov, nižjih premij in zoper tako imenovano negativno selekcijo rizikov s strani zavarovancev, SID praviloma sklepa pogodbeno (revolving) zavarovanja celotnega izvoza (whole turnover) in le izjemoma posamična zavarovanja. Pri vsakem riziku, ki ga SID zavaruje, nosi določen delež rizika (kode) zavarovanec sam. Tako imenovani lastni delež izvoznika pri zavarovanju pred komercialnimi riziki praviloma znaša najmanj 15 odstotkov (za kupce iz držav OECD), lahko pa je tudi višji. Pogoji zavarovanja SID so konkurenčni in primerljivi s pogoji drugih zavarovateljev izvoznih kreditov.

V letu 1998 je družba razvila nov produkt za zavarovanje in financiranje malih in srednje velikih podjetij - program SIMP. Storitev je namenjena vsem sedanjim in bodočim izvoznikom z letnim izvozom do 1,5 milijona EUR in se izvaja v sodelovanju z bankami (vsa dokumentacija poteka preko banke), kar je obenem tudi prilagoditev za več tesnejše povezovanje bank in družbe. Namen storitve je

malim in srednje velikim podjetjem omogočiti ugodnejše poslovno okolje s poudarkom na poenostavitvi poslovanja in storitve zavarovanja ter financiranja približati temu segmentu gospodarstva (ugodnejši pogoji zavarovanja). Društva je lani storitev predstavila vsem slovenskim bankam, v praksi pa jo je že tudi preizkusila s Probanko d.d., Maribor.

Obseg zavarovanih poslov pred kratkoročnimi komercialnimi riziki se je lani glede na leto prej povečal za približno 80 odstotkov in je znašal 72,6 milijarde SIT (389,7 milijonov EUR). Izpostavljenost SID pred temi riziki (tevilno odobrenih kreditnih limitov kupcev - 2272 - se je lani glede na 1241 odobrenih limitov leta 1997 povečalo za 83 odstotkov) pa je na dan 31.12.1998 znašala 26,8 milijarde SIT oziroma 141,9 milijonov EUR. Največja je bila do kupcev iz Nemčije (26,7 milijonov EUR), Italije (24,6 milijonov EUR), Hrvaške (14,9 milijonov EUR), Avstrije (11,6 milijonov EUR), Velike Britanije (10,6 milijonov EUR) in Francije (6,9 milijonov EUR), sicer pa je SID pred kratkoročnimi komercialnimi riziki zavarovala izvoz v 54 držav.

Tudi v letu 1998 je SID pozavarovala svoj portfolio kratkoročnih komercialnih rizikov pri prvovrstnih tujih pozavarovateljih in pri slovenski Pozavarovalnici Sava, s pozavarovalnim sporazumom pa so kriti riziki stežaj ter riziki podaljane zamude plačil (države OECD).

Fakturirane premije pri zavarovanju pred kratkoročnimi komercialnimi riziki so se lani povečale za skoraj dvakrat glede na leto prej, saj so znašale 262,1 milijonov SIT (1.407.036 EUR). Plačane premije so znašale 255,3 milijone SIT (1.370.644 EUR), kar predstavlja 97,4 odstotka vrednosti fakturiranih premij. Premijske stopnje SID za to zavarovanje so odvisne od rizičnosti države kupca, obsega izvoza, povprečnih plačilnih rokov in dosedanjih izkušenj izvoznika s kupci. Premije za zavarovanje pred kratkoročnimi komercialnimi riziki se praviloma obračunavajo mesečno za nazaj, na osnovi dejanskega izvoza.

Lani je bilo izplačanih trinajst kod iz naslova zavarovanj pred kratkoročnimi komercialnimi riziki, in to v skupnem znesku 83,4 milijona SIT oziroma 447.519 EUR (tirje kodni primeri so bili v Nemčiji, trije v Avstriji, dva v Veliki Britaniji, po en primer pa v Italiji, Kanadi, Združenih Arabskih Emiratih in na Hrvaški). Regresirane so bile tri kode, v skupnem znesku 104.893 EUR (en kodni primer iz Avstrije iz leta 1996, ter po en kodni primer iz leta 1998 iz Italije in Kanade). Na dan 31.12.1998 je bilo v obdelavi enajst kodnih primerov v skupni vrednosti 188.850 EUR (pet kodnih primerov v Italiji, trije v Nemčiji, po en primer pa na Hrvaški, »em« in na Nizozemskem).

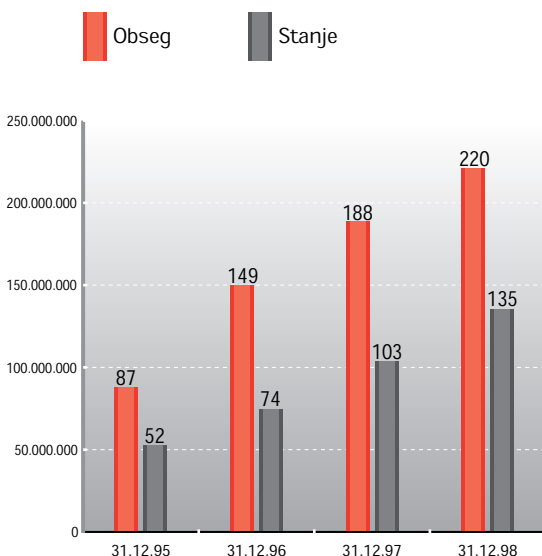
Lani se je SID tudi intenzivno pripravljala na razširitev ponudbe svojih zavarovanj pred kratkoročnimi

komercialnimi riziki in razvila storitev zavarovanja domačih terjatev. To zavarovanje temelji na enakih načelih kot zavarovanje kratkoročnih komercialnih rizikov pri izvoznih terjatvah, s tem, da so nekatere rešitve, kot na primer lastni deleži, čakalna doba in avtomatski kreditni limiti, pripravljeni tako, da so prilagojeni značilnostim domačega trga. Še oziroma da jih bo možno prilagoditi značilnostim prodaje posameznih zavarovancev. SID je lani pripravila ustrezne zavarovalne pogoje in tehnično podporo za izvajanje teh zavarovanj, in to storitev v začetku leta 1999 začela ponujati slovenskim izvoznikom, uredila pa je tudi še pozavarovanje teh terjatev. Storitve bo v prvi fazi namenjena izvoznikom pri katerih domača prodaja predstavlja le manjši del njihove skupne prodaje; uvedba tega zavarovanja pa bo omogočila, da bo imel zavarovanec SID zavarovano vso svojo prodajo na odprto, tako doma kot v tujini.

Tabela 6**Zavarovanje: poslovanje SID 1994- 1998**

	1994	1995	1996	1997	v EUR 1998
Komercialno zavarovanje					
promet	16.505.965	39.162.413	119.149.623	216.577.147	389.695.746
izpostavljenost (31.12.)	4.420.516	14.609.166	52.126.204	92.314.506	141.901.345
skupno t. limitov (kupcev)	118	263	749	1241	2272
tevílo novih pogodb	7	35	40	59	45
skupno tevílo pogodb	9	42	66	109	154
obseg premij	66.516	117.149	408.291	817.960	1.407.036
obseg kod	-	124.684	97.819	311.731	447.519
tevílo kodnih primerov	-	2	4	4	13
regresi	-	-	-	-	104.893
tevílo izvoznikov	9	42	66	102	156
Nekomercialno zavarovanje					
promet	28.783.039	98.825.454	255.376.477	343.150.420	493.386.134
izpostavljenost (31.12.)	11.832.987	58.391.428	97.927.307	143.652.804	196.523.216
tevílo novih pogodb	1	126	90	38	50
tevílo novih polic	18	40	41	40	65
skupno t. pogodb	1	127	155	219	272
skupno t. polic glede na izp.	23	37	37	45	70
obseg premij	148.205	294.174	601.071	409.786	1.270.892
obseg kod	283.554	127.403	-	-	177.069
tevílo kodnih primerov	1	-	-	-	1
regresi	-	410.957	-	-	-
tevílo izvoznikov po policah	12	20	26	21	31
obljube - vrednost (31.12.)	-	-	-	8.350.483	17.431.641
obljube - tevílo (31.12.)	-	-	-	12	14
Sred. komercialno zavarov.					
promet	-	-	3.747.338	17.243.594	66.622.907
izpostavljenost (31.12.)	-	-	3.205.148	19.811.816	34.998.151
tevílo pogodb	-	-	8	16	27
tevílo izvoznikov	-	-	8	13	18
obseg premij	-	-	142.280	123.974	859.166
obseg kod	-	-	-	-	-
tevílo kodnih primerov	-	-	-	-	-
obljube - vrednost (31.12.)	-	-	-	26.356.365	8.174.980
obljube - tevílo (31.12.)	-	-	-	17	8

Slika 3
Refinanciranje - poslovanje 1995 -1998 (v mio EUR)

Financiranje izvoza

Financiranje izvoza je bilo tudi v letu 1998 ena temeljnih dejavnosti SID. SID izvoza neposredno tudi lani e ni financirala, pač pa je financiranje izvoznikov izvajala posredno preko bank. Z refinanciranjem izvoznih kreditov je SID bankam zagotavljala vire sredstev za kreditiranje slovenskih izvoznikov (supplier's credit), pa tudi tujih kupcev slovenskega blaga in storitev, tujih investitorjev ali njihovih bank (buyer's credit), ter s to svojo dejavnostjo komercialnim bankam povečevala njihove kapacitete za financiranje izvoza. Tudi pri financiranju izvoznih poslov je pokrivala vse faze izvoza, saj je izvozne posle s financiranjem spremljala v fazi priprave in v fazi samega izvoza.

Ob tem se je SID v letu 1998 intenzivno pripravljala tudi na začetek zadolževanja na mednarodnih finančnih trgih. V začetku leta 1998 je bil sprejet zakon o jamstvih Republike Slovenije za zadolževanje SID za potrebe financiranja slovenskega izvoza, urejali pa so se tudi ustrezni podzakonski predpisi o postopkih zadolževanja in izdaji državnih garancij. V drugi polovici leta pa je negotovost v zvezi z rusko krizo vplivala na začasno prekinitev povpraševanja po finančnih virih za financiranje izvoza, saj se z realizacijo predvidenih še pripravljenih izvoznih projektov e ni začelo. Z našrtovanim zadolževanjem na mednarodnih finančnih trgih v letu 1999 bo SID izvoznikom oziroma njihovim poslovnim bankam lahko torej v prihodnje pod ugodnimi pogoji ponudila dodatne vire sredstev, ki bodo njihovim potrebam pri financiranju izvoza ustrezali tako po ceni, kot po ročnosti in valutni strukturi.

SID je v letu 1998 izvajala refinanciranje izvoznih kreditov v skladu s sprejeto poslovno politiko. Refinancirani krediti so tako praviloma morali biti zavarovani vsaj pred nekomercialnimi riziki. Pri tem je moralo biti najmanj 60 odstotkov vrednosti blaga in storitev slovenskega porekla, pri kreditih z ročnostjo dveh let in več, se je vztrajalo pri najmanj 15-odstotnih predplačilih, upoštevala pa so se tudi druga določila Konsenza OECD.

Poslovna politika refinanciranja izvoznih kreditov se je izvajala po določenih prednostnih namenih. V prvi prioritati so bili tako zlasti krediti za izvoz kapitalskih dobrin, opreme in transportnih sredstev ter investicijska dela v tujini. V drugi prioritati so bili zlasti krediti za pripravo izvoza kapitalskih dobrin, krediti za izvoz kvazi-kapitalskih dobrin in naložbe slovenskih podjetij v tujini, v tretji pa krediti za izvoz drugih proizvodov, zlasti trajnih potrošnih dobrin. SID je še v prvi polovici leta 1998 razvila seznam blaga in storitev ter uvedla v svojo ponudbo refinanciranje terjatev v turistični dejavnosti in refinanciranje terjatev iz naslova izvoza transportnih storitev v mednarodnem transportu. S pričetkom leta 1999 pa je SID obstoječi seznam ustreznih poslov dopolnila še s

financiranjem blaga in storitev s kratkim ekonomskim trajanjem ter s financiranjem izvoza surovin in polproizvodov ter tako seznam blaga in storitev popolnoma uskladila s pravili Bernske Unije.

Pri razvrščanju blaga in storitev v prioritete ter pri ročnosti kreditiranja (kratkoročni krediti do 180 dni, kratkoročni krediti od 181 dni do 1 leta ter dolgoročni krediti nad 1 letom do 8,5 let, oziroma 10 let za izvoz v manj razvite države) so se upoštevale tudi definicije Bernske unije. Prioritete politike refinanciranja SID so se odražale predvsem v zagotavljanju ugodnejših pogojev kreditiranja, vključno s stopnjo refinanciranja in regresiranja obrestne mere, prednostnim zagotavljanjem sredstev za refinanciranje in prednostnim obravnavanjem posameznih zahtevkov. Stopnje refinanciranja so pri kreditih dobaviteljem praviloma znašale 50 odstotkov, za drugo prioriteto skupino do največ 70 odstotkov ter za prvo prioriteto skupino do največ 90 odstotkov. Po enaki največ 90-odstotni stopnji so se refinancirali tudi krediti tujim kupcem.

Politika obrestnih mer SID si je prizadevala za zniževanje stroškov izvoznikov pri najemanju bančnih kreditov. Obrestne mere za refinancirane izvozne kredite so bile za čas veljavnosti kreditnih pogodb praviloma nespremenljive. Tudi v lanskem letu se je SID tekoče prilagajala razmeram na denarnem trgu ter s ciljem pospeševanja slovenskega izvoza kar trikrat znižala veljavne obrestne mere; tako, da so obrestne mere SID glede na ročnost kreditov konec lanskega leta znašale med TOM + 2 - 5 odstotkov, pri čemer so bile končne bančne obrestne mere za celotni znesek izvoznega kredita s strani SID pogojevane (caps) in so konec leta znašale med TOM + 4 - 6,25 odstotkov, in to ne glede na boniteto kreditojemalca (TOM - po definicijah temeljne obrestne mere, ki so bile veljavne v letu 1998).

Hkrati je SID kot agent države regresirala obrestne mere za refinancirane izvozne kredite, pri čemer je merila in pogoje za regresiranje revalorizacijskih obresti (TOM) glede na proračunske možnosti države sprejemala Komisija za pospeševanje izvoza. Za te namene je bilo preko SID iz sredstev državnega proračuna leta 1998 izplačanih 600 milijonov SIT subvencij. Regresiranja obrestnih mer je bilo v letu 1998 deležno 322 izvoznikov.

Tabela 7

Refinanciranje: poslovanje SID 1993-1998

v EUR

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
obseg	24.947	8.389.945	87.179.761	149.160.648	187.818.407	220.150.160
stanje	22.328	8.184.501	52.318.554	74.290.157	103.305.443	134.783.721
t. izvoznikov	1	20	154	237	297	322
tevílo bank	1	21	29	30	27	27
tevílo pogodb	1	30	371	699	783	968

Zgornja tabela kaže, da se je, zahvaljujoč dokapitalizaciji SID in povečanju možnosti za refinanciranje izvoznih kreditov, povpraševanje po refinanciranju s strani slovenskih izvoznikov povečevalo tudi v lanskem letu.

SID je na področju refinanciranja izvoznih kreditov tako lani aktivno sodelovala s 27 bankami in 322 izvozniki (8-odstotno povečanje glede na 297 izvoznikov s katerimi je sodelovala leto poprej). V glavnem je bilo to povečanje povpraševanja posledica konkurenčnih pogojev financiranja izvoza, ki jih je nudila SID predvsem z državnim regresiranjem obrestne mere.

V primerjavi z letom 1997 se je obseg prometa refinanciranja tako povečal za 21 odstotkov in je v letu 1998 znašal 41.006.467.728 SIT (220,1 milijonov EUR), kar predstavlja 2,2 odstotka vsega lanskoletnega slovenskega izvoza blaga in storitev. Če primerjamo obseg stanja refinanciranih kreditov SID na dan 31.12.1998 s stanjem vseh tolarskih kreditov slovenskega bančnega sektorja gospodarstva na isti dan, delež SID znaša 4,4 odstotke; Če pa za primerjavo vzamemo stanje dolgoročnih bančnih tolarskih kreditov gospodarstvu, je ta delež SID že 9,4 odstoten. Obseg vrednosti s strani SID refinanciranih poslov, ob predpostavki povprečne 50 odstotne stopnje refinanciranja, plačanih avansov in povprečnega deleža kredita iz bančnih sredstev v izvoznem poslu, pomeni, da SID s financiranjem podpira približno 520 milijonov EUR izvoza kar predstavlja približno 5 odstotkov vsega slovenskega izvoza blaga in storitev v letu 1998.

Zelo velik del tega obsega refinanciranja izvoznih kreditov pade vedno odpade na kratkoročno refinanciranje. Vendar pa se je delež dolgoročnega refinanciranja v celotnem prometu refinanciranja povečal za skoraj dvakrat, in sicer z 2.405,1 milijonov SIT v letu 1997 na 4.584,1 milijonov SIT leta 1998. Prav tako lani beležimo tudi rast refinanciranja za kredite za izvoz blaga iz prve prioritete skupine v celotnem refinanciranju SID; delež teh poslov se je namreč s 15,4 odstotka leta 1997 lani povečal na 21 odstotkov.

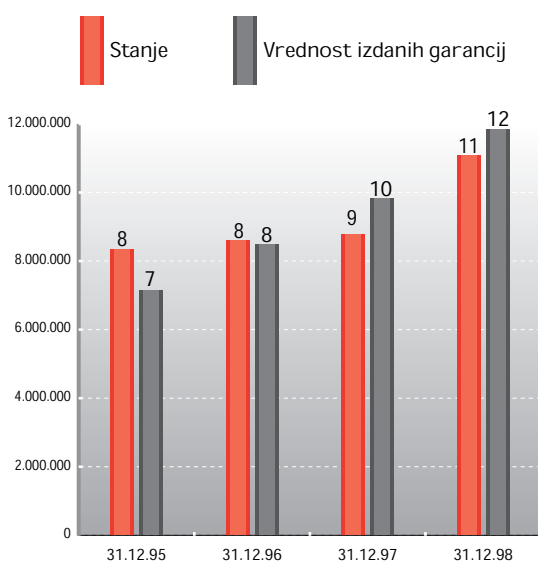
Tabela 8
Refinanciranje: obseg 1997/1998

	1997		1998		Indeks 97/98 za SIT
	mio SIT	mio EUR	mio SIT	mio EUR	
dolgoročno	2.405,1	13,3	4.584,1	24,6	190,5
kratkoročno	31.477,5	174,5	36.422,4	195,5	115,7
skupaj	33.882,6	187,8	41.006,5	220,1	121,0

Povečano povpraševanje po refinanciranju izvoznih kreditov se kaže tudi pri fizičnem obsegu poslovanja družbe. Lani je SID prejela 987 zahtevkov za refinanciranje, kar glede na 787 prejetih zahtevkov leto poprej predstavlja 25 odstotno povečanje. Realiziranih je bilo 975 oziroma 98 odstotkov vseh prejetih zahtevkov.

Garancije

Slika 4
Garancije - stanje/vrednost
izdanih garancij 1995 - 1998 (v mio EUR)

Glede na pomen, ki ga ima za slovenske izvoznike izdaja ali confirmacija garancij komercialnih bank, zlasti za proizvajalce opreme in izvajalce investicijskih del v tujini, SID dopolnjuje svoje storitve izvoznikom na področju zavarovanja in financiranja izvoza ter jim omogoča pridobitev poslov na tujih trgih tudi z izdajanjem garancij. Pri izdajanju garancij daje SID prednost tistim izvoznim poslom, ki so pri SID tudi financirani in zavarovani pred nekomercialnimi riziki. Pri tem so lahko garancije, izdane na zahtevo pri SID zavarovane tudi pred nekomercialnimi riziki zlorab in neupravičenega vnovčenja (unfair calling).

S to svojo storitvijo - izdajanjem garancij in kontragarancij - SID znižuje stroške slovenskim naročnikom garancij in jim s tem omogoča konkurenčnejše pogoje pri nastopanju na tujih trgih. Ob tem si prizadeva tudi za zniževanje stroškov pri izdaji garancij slovenskim podjetjem in za večjo sprejemljivost neposrednih izdaj garancij v tujini ter za večjo sprejemljivost s strani SID izdanih garancij v tujino. Zlasti na tistih trgih, kjer kot relativno mlada institucija še ni poznana ali ni dovolj poznana, se SID poslužuje tudi frontinga, ter s tem ne glede na to dejstvo slovenskim izvoznikom zagotavlja tudi izvajanje te storitve. V letu 1998 je SID izstavila neposredno v tujino 68 odstotkov vseh svojih izdanih garancij ter posredno preko domačih ali tujih finančnih institucij 32 odstotkov garancij.

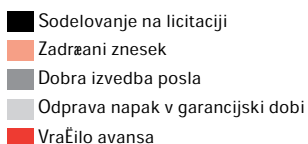
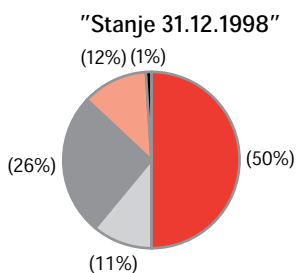
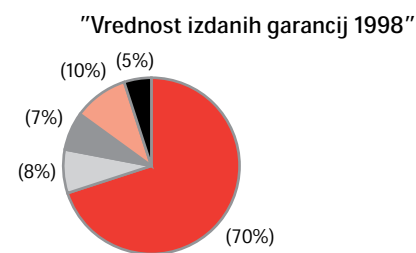
Tabela 9
Garancije: poslovanje SID 1993-1998

	1993	1994	1995	1996	1997	v EUR 1998
vrednost izdanih garancij	1.410.812	20.260.930	7.120.522	8.467.357	9.814.205	11.811.790
stanje garancij - vrednost (31.12.)	1.410.812	8.402.563	8.323.278	8.599.788	8.759.554	11.061.590
tevilo izdanih garancij	8	83	60	52	70	98
stanje izdanih garancij - tevilo	8	63	50	45	64	88
tevilo izvoznikov	6	25	17	19	20	20
obseg provizij	10.856	171.515	96.098	100.180	129.754	133.508
tevilo vnovčenih garancij	0	0	3	4	1	1
vrednost vnovčenih garancij	0	0	355.846	1.330.003	56.946	37.482
regresi - vrednost	0	0	355.846	663.997	56.946	106.299

Vrednost izdanih storitvenih garancij SID je lani značala 2.200 milijonov SIT (11,81 milijonov EUR), povečala pa se je tudi obseg vrednosti provizij za izdane ali podaljšane garancije - 133.508 EUR (leta 1997 - 129.754 EUR). Lani je SID od slovenskih izvoznikov prejela 102 zahtevka (v primerjavi z 79 v letu 1997) za izdajo oziroma podaljšanje garancij. Od tega jih je realizirala 98 (leta 1997 - 70), ali 96 odstotkov vseh prejetih zahtevkov. SID je lani neposredno izdala 81 garancij (83 odstotkov). Nalogodajalci za izdajo garancij SID so v glavnem proizvajalci strojne in druge opreme; lani je bilo to 20 slovenskih podjetij.

Leta 1998 se je povečala vrednost izdanih garancij za vračilo avansa, teh je bilo lani izdanih največ in so predstavljale 70 odstotkov vseh izdanih garancij SID, sledile pa so garancije za zadržani znesek (10 odstotkov), garancije za odpravo napak v garancijski dobi (8 odstotkov), garancije za dobro izvedbo posla (7 odstotkov), ter garancije za sodelovanje na licitaciji (5 odstotkov).

Slika 5
Izdane garancije (vrste garancij - deleži) - 1998

SID je lani izdala garancije koristnikom v 14 državah. Največ koristnikov je bilo iz Nemčije (54 odstotkov), Avstrije (10 odstotkov), Egipta (8 odstotkov), ZDA (6 odstotkov) in Hrvaške (5 odstotkov), sledijo pa jim Turčija, Španija, Madžarska, Bosna in Hercegovina, Velika Britanija, Romunija, Iran, Italija in Švica.

Stanje odprtih garancij na dan 31.12.1998 je bilo 2.089 milijonov SIT (11,06 milijonov EUR). Struktura stanja izdanih garancij konec leta 1998 je bila naslednja: za vračilo avansa (50 odstotkov), za dobro izvedbo posla (26 odstotkov), za zadržani znesek (12 odstotkov), za odpravo napak v garancijski dobi (11 odstotkov) ter za sodelovanje na licitaciji (1 odstotek).

SID je uspelo v veliki meri zavarovati vse svoje potencialne obveznosti iz naslova izdanih garancij. Od skupne vrednosti stanja odobrenih garancij na dan 31.12.1998 v vrednosti 2.089 milijonov SIT značala vrednost skupnega zavarovanja 3.138 milijonov SIT, od tega je večina garancij zavarovana s hipotekami, depoziti, poročni Slovenske razvojne družbe, drugimi poročni, akceptnimi nalogi in podobnim.

Leta 1998 je bila vnovčena ena garancija za dobro izvedbo posla, ki je bila izdana leta 1995. Obveznost iz naslova te garancije bo poravnana v letu 1999. V obdobju poslovanja SID do leta 1998 je bilo vnovčenih devet izdanih garancij v skupnem znesku 330 milijonov SIT. Od omenjenih zneskov vnovčenih garancij je bilo do konca leta 1998 regresirano 217 milijonov SIT, ena vnovčena garancija je delno, dve pa sta v celoti odprti in v obravnavi. Skupaj ti nepovrnjeni zneski znašajo 113 milijonov SIT.

Posli po pooblastilu

SID je v letu 1998 kot zakonsko pooblaščen organizacija pri strokovnih opravilih za izdajanje poročev Republike Slovenije izdala 8 mnenj za 7 podjetij v skupni višini kreditov 1.829 mio SIT. Za mnenja sta zaprosila Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (pet zahtevkov v skupni višini 945,5 mio SIT) in Ministrstvo za gospodarske dejavnosti (trije zahtevki v skupni višini 882,5 mio SIT).

Druge aktivnosti SID

Sodelovanje z državnimi in drugimi organi

SID je pri izvajanju svojih aktivnosti tesno sodelovala s tevilnimi državnimi organi ter drugimi institucijami doma in v tujini.

SID je lani pripravila osnovni strateški dokument dolgoročnega razvoja SID, razvoja njenih storitev ter prilagajanja institucionalne in pravno-organizacijske strukture sistema zavarovanja in financiranja izvoza v Republiki Sloveniji. Ta strategija SID upošteva potrebe in možnosti slovenskega gospodarstva, mednarodna pravila na tem področju, sodobne trende v svetu na področju zavarovanja in financiranja izvoza ter priprave na članstvo Slovenije v EU, predvideva pa tudi postopno privatizacijo SID in umik države s področja zavarovanja pred marketabilnimi riziki in ustanovitev specializirane kreditne zavarovalnice. Na podlagi tega dokumenta, ki ga je v začetku leta 1999 sprejela Vlada RS, bo SID v letu 1999 začela s postopki operacionalizacije omenjene strategije.

Realiziran je bil zakon o uporabi sredstev pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, na osnovi katerega je bilo lani namenjenih 3.721.359.056 SIT za varnostne rezerve za zavarovanje pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki. O tem pa je SID poročala tudi Komisiji Državnega zbora za nadzor privatizacije in lastninskega preoblikovanja podjetij.

O poslovanju SID in njenih načrtih so večkrat razpravljali Vlada Republike Slovenije ter ustrezni odbori in telesa Državnega zbora ter Državnega sveta. SID se je posebej intenzivno vključevala v priprave na sprejemanje državnega proračuna za leto 1999 in drugih proračunskih dokumentov.

SID je tesno sodelovala z različnimi državnimi organi, zlasti z Ministrstvom za finance, tudi pri pripravah zakona o poročevih Republike Slovenije za zadolževanje za potrebe financiranja izvoza, ki je bil sprejet v začetku leta 1998 (Ur. l. RS, št. 20/98), ki naj bi SID omogočil najmanjše ugodnih virov sredstev za financiranje izvoza ter jo uvedel na mednarodne finančne trge. V tem okviru je tudi tvorno sodelovala pri pripravi ustreznih podzakonskih aktov glede postopkov zadolževanja ter izdajanja državnih garancij.

Pri tem se je SID intenzivno pripravljala tudi na začetek najemanja posojil in kasnej o izdajo dolani kih vrednostnih papirjev na mednarodnih finančnih trgih, kar ji bo omogočilo povečanje obsega financiranja slovenskega izvoza, tudi neposrednega financiranja in financiranja izvoza v tujih valutah. Glede načrtovanega zadolževanja v tujini je SID sodelovala tudi z Banko Slovenije.

Z Banko Slovenije je imela SID tudi sicer redne stike. Prizadevala si je med drugim tudi za sprejetje ustrezne metodologije in navodil centralne banke, ki so garancijam in drugim zavarovalnim instrumentom SID s strani Banke Slovenije dali ustrezen tretman prvovrstnih instrumentov zavarovanja pri razvrščanju aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk bank ter jih s tem naredili za slovenske banke za še bolj privlačen instrument zavarovanja, ki ga te vse pogosteje zahtevajo za odobravanje kreditov izvoznikom in za katere bankam ni treba oblikovati posebnih rezervacij. Banka Slovenije je dopolnila tudi svoj sklep o dodatnih pogojih kreditiranja tujine, s čimer SID sedaj lahko tuji osebi odobri finančni kredit, spremenila pa je tudi sklep o uvedbi depozita za finančna posojila in depozite najete pri tujih osebah, s katerim naj bi bilo SID omogočeno najemanje posojil za kreditiranje tujih kupcev brez obveznosti vplačila tolarkega depozita. Prav tako bo SID omogočeno refinanciranje izvoznih kreditov tudi v tuji valuti.

Lani je Banka Slovenije znova opravila tudi kontrolo poslovanja SID.

SID je letos z Ministrstvom za ekonomske odnose in razvoj intenzivno sodelovala tudi v okviru 26. delovne skupine (zunanji odnosi) za prilagajanje in pogajanja o članstvu Republike Slovenije v EU. Pripravili smo analizo skladnosti na njih pravih, poslovne politike in slovenske zakonodaje z *acquis communautaire* - izvozni krediti, harmonogram in predlog izhodišč za nova pogajanja o članstvu. Poleg tega smo sodelovali na bilateralnem screeningu, obiskali pa smo tudi pristojne generalne direktorate Evropske komisije.

Za poslovanje SID je ključen mehanizem zagotavljanja potrebne likvidnosti ob realizaciji morebitnih kod iz zavarovanja pred nekomercialnimi riziki, srednjerojnimi komercialnimi riziki in drugimi nemarketabilnimi (non-marketable) riziki, ki jih SID zavaruje "za račun države". Zato je treba posebej omeniti tudi pogodbo o varnostnih rezervah, ki je sklenjena med SID in Ministrstvom za ekonomske odnose in razvoj. S to pogodbo je opredeljen in definiran mehanizem oblikovanja ter planiranja omenjenih rezerv za pokritje morebitnih kod iz naslova zavarovanj pred omenjenimi riziki in tehnika plačevanja

kodnih primerov. Podobna pogodba je bila konec leta 1996 sklenjena tudi glede posebnih varnostnih rezerv za zavarovanje pred tečajnimi riziki.

Poleg sodelovanja z različnimi gospodarskimi ministrstvi in uradi je SID tesneje sodelovala še z Ministrstvom za zunanje zadeve in diplomatsko-konzularnimi predstavništvi, zlasti tistimi, kjer je izpostavljenost SID pred nekomercialnimi in srednjerojnimi komercialnimi riziki večja. V redno izmenjavo informacij o posameznih trgih so bile poleg pristojnih državnih organov vključene tudi druge institucije, SID pa je Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj ter drugim ministrstvom redno poročala informacije o svojem poslovanju in poslovni politiki, kakor tudi predloge za razvoj mednarodnega gospodarskega sodelovanja, obiske državnih delegacij ter zunanjetrgovinsko in drugo regulativo, ki zadeva pospeševanje izvoza. Ob tem je pri financiranju izhodnih investicij in pri financiranju marketinških aktivnosti slovenskih podjetij na tujih trgih SID uspešno sodelovala tudi z Uradom za gospodarsko promocijo in tuje investicije.

Intenzivno je bilo lani tudi sodelovanje z Gospodarsko zbornico Slovenije, kjer je SID zlasti sodelovala pri njenih aktivnostih do izvoznikov ter jim redno predstavljala možnosti podpore SID pri nastopanju na njih podjetij na tujih trgih. Ob tem je predstavnik zbornice tudi član Komisije za pospeševanje izvoza, s čimer je zagotovljeno tudi neposredno zastopanje interesov gospodarstva pri izvajanju državne politike zavarovanja in financiranja izvoza preko SID in omenjene komisije.

SID pa je sodelovala tudi z Obrtno zbornico Slovenije (Obrtni sejem v Celju), Slovenskim zavarovalnim združenjem, Združenjem bank Slovenije, poslovnimi bankami in drugimi zavarovalnicami.

Mednarodno sodelovanje

SID je lani izpolnila kriterije za članstvo v Mednarodni zvezi zavarovalcev izvoznih kreditov in vlaganj (Bernska unija) in bila na njeni 55. redni letni skupni v Capetownu, Južna Afrika (18. - 21.10.1998) sprejeta v to ugledno družino zavarovalcev.

Bernska unija si prizadeva za uveljavitev zdravih principov in discipline pri dogovorjenih pravilih zavarovanja izvoznih kreditov ter vlaganj. S tem ciljem IKA v okviru Bernske unije med drugim redno izmenjuje informacije o posameznih trgih, svojih izkušnjah pri poslovanju, zavarovalno-tehničnih vprašanjih in med seboj sodelujejo tudi na drugih področjih.

Sprejetje SID v ta ekskluzivni klub zavarovalcev je priznanje za dosedanje uspešne razvoje SID in kvaliteto njenih storitev; SID pa se je s svojimi aktivnostmi že uspela polno vključiti v njeno dejavnost in pri tem tesno sodeluje z njenim sekretariatom, saj želi izpolnjevati svoje obveznosti, ki izhajajo iz članstva in pravil Bernske unije. Po udeležbi na treh letnih zasedanjih skupne Bernske unije bo SID v dveh letih tudi polnopravna članica.

Ob članstvu v Bernski uniji pa SID ostaja aktivna tudi v okviru njene delovne skupine za IKA iz Srednje in Vzhodne Evrope, s temi agencijami pa precej sodeluje tudi na bilateralni ravni. Tako je SID lani med drugim sodelovala s hrvatsko HBOR, ki ji je nudila pomoč pri njihovi vzpostavitvi sheme zavarovanja izvoza. Podobno pomoč je SID nudila tudi makedonskim državnim organom, slovaški agenciji (EXIMSK), latvijski LEC, stike in sodelovanje pa je vzpostavila tudi z bosanskima IGA in IBF BiH.

Z drugimi IKA, zlasti s članicami Bernske unije, je imela SID pogoste bilateralne stike, izmenjevala je informacije, z njimi pa je tudi poslovno sodelovala. Sodelovanje je bilo najbolj intenzivno z nemško Hermesom, s katerim ima SID sklenjen sozavarovalni in pozavarovalni sporazum ter dogovor o frontingu garancij, podobne sporazume o zavarovanju in financiranju pa je lani sklenila tudi z avstrijsko ÖKB. Tesno smo sodelovali tudi z belgijsko OND, ki je za naše predstavnike organizirala poseben trening o ocenjevanju country riska in prilagajanju premijskih sistemov t.i. Knaepenovem paketu (OECD), z njimi pa imamo tudi sklenjen sporazum o sozavarovanju. SID je sodelovala tudi z nizozemsko NCM (sporazum o sozavarovanju in drugo), japonskima J-EXIM Bank in EID/MITI (trening zavarovalcev SID), francosko COFACE, US-EXIM (memorandum o razumevanju ter skupen nastop na trgih JV Evrope) in drugimi. SID je lani nadaljevala aktivnosti v zvezi s sklepanjem sporazumov o sodelovanju, skupnem in vzporednem zavarovanju ali pozavarovanju (na primer belgijska OND, nemška Hermes, avstrijska (KB,

britanski ECGD, nizozemska NCM, italijanska SACE, francoska COFACE, US-EXIM, nemška EKN, romunska (EXIMR) in ruska Exim banka ter Ros-Eximgarant). Nekateri sporazumi te vrste je SID z izvozno-kreditnimi agencijami že podpisala, nekateri teksti so že usklajeni oziroma pripravljene za podpis, nekateri so dogovorjeni, pri nekaterih pa so bile opravljene določene začetne aktivnosti. Omenjeni sporazumi omogočajo sodelovanje med zavarovalci, pospejujejo izmenjavo informacij ter tudi odpirajo možnosti za skupen nastop slovenskih in tujih podjetij na tretjih trgih.

Na 15. redni letni generalni skupni vancouveru (Kanada) je SID postala tudi opazovalka v Pan American Surety Association (PASA) in se je, zlasti na področju izdajanja garancij, tudi že vključila v njeno delo in navezala nekatere stike z institucijami, ki so članice te mednarodne organizacije.

Sodelovala pa je SID tudi z drugimi mednarodnimi organizacijami (na primer UNCTAD) in mednarodnimi finančnimi institucijami. Z EBRD, s katero ima SID podpisan sporazum o sodelovanju in ki je SID v preteklosti že nudila tehnično pomoč, je tako na primer redno izmenjevala informacije, zlasti o možnostih pri projektih v državah prejemnicah pomoči EBRD. Ob tem se je SID dogovarjala o izmenjavi izkušenj in know howa ter o usklajevanju zavarovalnih pogojev za vlaganja slovenskih podjetij v tujini pred nekomercialnimi riziki ter o sklenitvi sozavarovalnih oziroma pozavarovalnih aranžmanov z MIGA, s katero pričakujemo, da bomo po lanskoletni posodobitvi naših pogojev za zavarovanje vlaganj uspeli skupaj podpreti konkretne projekte v določenih državah.

Ob tem je SID sodelovala tudi z nekaterimi direktorati Evropske komisije, vključena pa je bila tudi v izvajanje Phare programa tehnične pomoči SID, ki jo je v letu 1998 izvajal konzorcij Asesores de Comercio Exterior, Madrid/European Financial Consulting, Dunaj (ACE/EFC). SID pa se je udeleževala tudi specializiranih seminarjev (country-risk, management, izterjave, marketing) ter sodelovala v nekaterih drugih aktivnostih Phare Multi-Country Trade Development PCU. Predstavniki SID so aktivno sodelovali tudi na večjih mednarodnih konferencah, seminarjih in delavnicah, zlasti o mednarodni trgovini in financiranju ter zavarovanju izvoznih kreditov.

Marketing

V okviru svoje marketing strategije je SID izvajala promocijske in izobraževalne dejavnosti do ciljnih javnosti - predvsem izvoznikov in bank, s katerimi je imela redne skupne sestanke ter se je v domačih in tujih medijih ter publikacijah posluževala oglasa in ekonomske publicitete, izjav za tisk in tiskovnih konferenc. Zlasti v domačih medijih ter v slovenskih medijih, ki se izdajajo v tujih jezikih, se je SID tudi lani precej pogosto pojavljala. Skrbela pa je tudi za dvig splošne ravni znanja o zavarovanju in financiranju izvoza v Sloveniji, pri čemer je tesno sodelovala tudi z izobraževalnimi in znanstveno-raziskovalnimi institucijami. Med drugim je izdala tudi nagradni razpis za teme in tujdijske naloge s področja zavarovanja in financiranja izvoza, s čimer želi spodbuditi študente in druge, da strokovno proučujejo tudi to področje.

Bonitetna služba

Za zavarovanje izvoznih kreditov in vlaganj v tujini ter za izdajanje storitvenih garancij in financiranja, in pa glede na to, da so s strani SID podprti posli rizični, so ustrezne baze podatkov in ocene rizičnosti trgov ter ocene bonitet udeležencev poslov nujne za uspešno opravljanje dejavnosti izvozno-kreditnih agencij.

SID je zato tudi v letu 1998 nadaljevala z razvojem lastne bonitetne službe, ki pri svojem delu uporablja vzpostavljene interne baze podatkov ter podatke in analize domačih in tujih zunanjih institucij, zlasti tudi Elanic Bernske unije.

Pri ocenjevanju rizičnosti tujih trgov SID tesno sodeluje s Centrom za mednarodno sodelovanje in razvoj, ki za SID pripravlja country reporte za določene trge. Bonitetna služba za potrebe poslovanja SID pripravlja bonitetna poročila in informacije o domačih in tujih podjetjih ter bankah. Skladno z že prej sprejeto metodologijo je bonitetna služba tekoče aktualizirala sezname sprejemljivih bank in njihove interne limite v določenih državah, ter za potrebe izdajanja garancij in nekaterih zavarovanj izdelovala analize podjetij s predlogom bonitetne razvrstitve in limiti. Lani je SID omenjene storitve začela nuditi tudi drugim izvozno-kreditnim agencijam; zanimajo jih predvsem podatki o trgih, podjetjih in bankah, kjer ima slovensko gospodarstvo bogatejše izkušnje, SID pa tudi specifične podatke in večje izkušnje pri zavarovanju.

Informacijski sistem

Informacijski sistem in ustrezne baze podatkov ter vzpostavljene povezave z drugimi institucijami so v sodobnem svetu srce vsake finančne institucije, še posebej tistih, ki se ukvarjajo z zavarovanjem izvoznih kreditov. Predstavljajo nujno orodje za učinkovito izvajanje poslovnih aktivnosti družbe, kontrolo poslovanja ter planiranje. Razvoj integralnega informacijskega sistema, ki smo ga sistematično začeli graditi leta 1996 s programskim orodjem LOTUS NOTES, je dokazal pravilnost odločitve o samostojni graditvi informacijskega sistema.

Informacijski sistem SID se je v letu 1998 razvijal v skladu z zastavljenimi cilji poslovne politike. Nadaljevali smo siritvijo celovitega sistema v skladu s potrebami in razvojem temeljnih funkcij družbe ter glede na razvoj posameznih novih storitev družbe. Skrbeli smo za informacijsko podlago vsem poslovnim storitvam sistema. Tako smo v preteklem letu prišli do zadnje faze uvajanja informacijskih sredstev na operativni in taktični ravni, začeli pa smo tudi s podporo na strateški ravni.

Na tehnični ravni smo nadaljevali z nakupom kvalitetne profesionalne opreme in v skladu s politiko zaposlovanja sproti dokupovali opremo. Vsi zaposleni imajo vsak svoj računalnik, na katerem je instalirana enotna mrežna in programska oprema. V uporabi je mrežni operacijski sistem Novell 4.11, na lokalni ravni pa imajo vsi uporabniki instalirane Windows 95.

Z najeto linijo je SID povezana s Centrom Vlade Republike Slovenije za informatiko, preko njega pa z vsemi ministrstvi in drugimi državnimi institucijami. Po tej zvezi imamo tudi dostop do Interneta ter elektronsko pošto, katero vsi zaposleni redno uporabljajo. Objavljene so Internet strani, na katerih podajamo informacije o poslovanju SID in novosti, osnovni namen Interneta pa bo v prihodnosti usmerjen v elektronsko poslovanje z našimi poslovnimi partnerji.

Celoten poslovni sistem in splošne dejavnosti SID so obdelane in v uporabi s programskim orodjem Lotus Notes 4.6. Za potrebe računovodstva uporabljamo posebno programsko rešitev, vendar se podatki iz poslovnega dela v računovodski del pretakajo avtomatsko. V Lotus Notesu imamo že 46 baz dokumentov, ki pokrivajo skoraj vse dejavnosti družbe. Bistveno pri tem je, da je vsa poslovna operativna avtomatizirana in da so vsi poslovni procesi računalniško podprti in avtomatizirani, kar pomeni, da se dokumenti od zahtevka preko sklepa ustreznega organa do pogodbe in računov izdelujejo avtomatizirano, istočasno pa so osnova za analitično obdelavo podatkov in management IS.

Z graditvijo lastnega informacijskega sistema smo uspeli podpreti vsa področja poslovanja in jih medsebojno

povezati v informacijsko celoto. S sistemom ne obvladujemo samo upravljanja z dokumenti, ki nastajajo ali prihajajo v SID ter poslovne procese, ampak ustvarjamo tudi baze znanj.

Pri uvajanju nove tehnologije smo izdelali tudi novo metodologijo projektnega vodenja s tem pa smo prihranili tudi čas in denar, ki je potreben pri razvoju posameznih aplikacij.

Kadri

Število zaposlenih se je v SID v letu 1998 povečalo na 42. SID je lani v skladu s planom zaposlila šest delavcev. Od zaposlenih jih ima kar 64 odstotkov visoko šolsko izobrazbo, skoraj 60 odstotkov zaposlenih pa je starih manj kot 40 let.

Strategija poslovanja in razvoj obstoječih ter uvajanje novih storitev sta bila podprta z ustrežno kadrovske politiko, ki je temeljila predvsem na pridobivanju novih kadrov s primernim strokovnim znanjem in dodatnem usposabljanju ter izobraževanju zaposlenih.

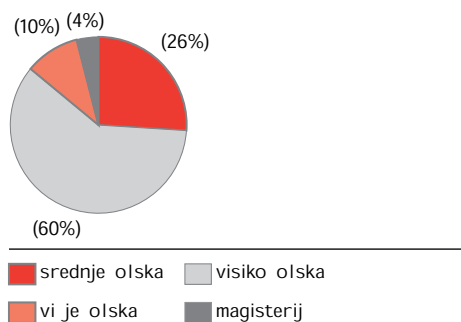
SID je, tako kot tudi vsa leta prej, veliko pozornost posvečala izobraževanju kadrov in veliko vlagala v pridobivanje znanja zlasti na strokovnih področjih (zavarovanje in financiranje izvoza, garancije, finančne analize, računovodstvo, informatika). Skoraj 90 odstotkov zaposlenih je bilo vključenih v različne oblike zunanjega izobraževanja (seminarji, tečaji doma in v tujini ter tudi ob delu). Pomembno je bilo tudi sodelovanje s tujimi sorodnimi institucijami, pri katerem so bili delavci SID vključeni v redno delo letnih ter izobraževanje v okviru PHARE programa.

Poslovni prostori

Z realiziranim nakupom dodatnih poslovnih prostorov na obstoječi lokaciji je dolgoročno zagotovljena ureditev prostorskih kapacitet za delovanje SID.

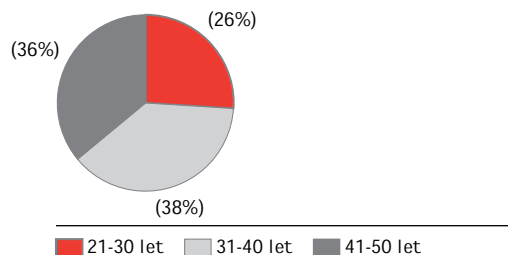
Slika 6

SID - Struktura zaposlenih (izobrazba) - 31.12.1998

Slika 7

SID - Struktura zaposlenih (starost) - 31.12.1998

Računovodski izkazi s pojasnili

Uvod

Poslovanje SID, d.d., Ljubljana za leto 1998 opisano v poslovnem delu letnega poročila, se odraža v bilanci stanja, izkazu uspeha ter izkazu finančnih tokov za isto obdobje.

Pri oblikovanju bilančnih postavk so bili ob upoštevanju mednarodnih računovodskih standardov uporabljeni slovenski računovodski standardi, ki veljajo za banke in zavarovalnice.

V okviru komentarja k računovodskim izkazom je treba posebej omeniti poslovanje družbe za tisti del poslov, ki se opravljajo za račun Republike Slovenije. Državno jamstvo za posle zavarovanja pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki namreč narekuje posebnosti pri sestavljanju izkazov (ločeno knjigovodstvo,...) saj mora biti finančni učinek omenjenih poslov za preostali del družbe nevtralen.

V nadaljevanju so prikazani računovodski izkazi družbe (bilanca stanja, izkaz uspeha ter izkaz finančnih tokov) za poslovno leto 1998 ter komentarji k pomembnejim bilančnim postavkam.

1. Bilanca stanja na dan 31.decembra 1998

(v tisočih tolarjev)

1998

1997

SREDSTVA

Denar v blagajni	395	2.549
Posojila bankam in hranilnicam	27.301.019	19.913.355
Posojila strankam, ki niso banke	6.982	943
Investicijski vrednostni papirji	201.201	131.238
Tržni vrednostni papirji	18.905	16.993
Neopredmetena dolgoročna sredstva	283	653
Opredmetena osnovna sredstva	605.010	336.698
Odkupljene lastne delnice	-	160
Druga sredstva	307.099	533.684
Nevračunani stroški in nezaračunani prihodki	5.125	7.584
Skupaj sredstva	28.446.019	20.943.857

OBVEZNOSTI IN KAPITAL**Obveznosti**

Obveznosti do bank in hranilnic	3.290.500	3.000.000
Obveznosti do strank, ki niso banke	8.844.170	3.907.011
Druge obveznosti	433.235	329.935
Vnaprej vračunani stroški in neobračunani prihodki	6.214	1.106
Dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške	1.324.369	822.347
Zavarovalnotehnične rezervacije	576.173	224.810
	14.474.661	8.285.209

Kapital

Osnovni kapital	9.323.540	9.173.210
Vplačani presežek kapitala	918.825	846.672
Rezerve	767.368	658.968
Revalorizacijski popravek kapitala	2.822.517	1.871.398
»isti dobiček poslovnega leta	139.108	108.400
	13.971.358	12.658.648

Skupaj kapital in obveznosti

28.446.019

20.943.857

1.1. Posojila bankam in hranilnicam

a) Analiza po zapadlosti:

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	1998	1997
Posojila:		
kratkoročna	21.881.878	16.946.870
dolgoročna	3.957.941	719.485
Popravek vrednosti	(241.500)	(241.500)
	25.598.319	17.424.855
Namenski depoziti:		
kratkoročni	1.702.700	488.500
dolgoročni	-	2.000.000
	1.702.700	2.488.500
Skupaj	27.301.019	19.913.355

Posojila in namenski depoziti so bili dani slovenskim bankam za refinanciranje izvoznih kreditov, odobrenih podjetjem za namene in po prioritetnih razredih, opredeljenih v poslovni politiki SID za posamezno poslovno leto.

Stopnja refinanciranja domačim bankam, ki so odobrile izvozni kredit, praviloma znaša 50%, izjemoma do 90% za izvozne kredite iz I. prioritete in do 70% za izvozne kredite iz II. prioritete. Do 90% se lahko refinancira tudi kredit, ki ga je domača banka odobrila tuji za financiranje uvoza slovenskega blaga.

Med kratkoročna posojila bankam je bil prenesen znesek 930.879 tisoč SIT dolgoročnih posojil in 1.400.000 tisoč SIT dolgoročnih depozitov, ki zapadejo v plačilo v letu 1998.

Popravki vrednosti se nanašajo na kratkoročna posojila dana Komercialni banki Triglav d.d., Ljubljana v stečajju. Popravek vrednosti je bil oblikovan v višini 75% vrednosti terjatve.

b) Gibanje posojil bankam v letu 1998 je bilo naslednje:

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	1998
Stanje 1. januarja	19.913.355
Nova posojila in depoziti	48.337.312
Odplačila	(40.949.648)
Stanje 31. decembra	27.301.019

1.2. Obveznosti do strank, ki niso banke

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	1998	1997
Kratkoročne:		
Obveznosti za dokapitalizacijo	-	202.208
Kratkoročno prejeti depoziti podjetij	19.411	14.427
Tekoče dospelje dolgoročnih depozitov	18.201	-
Obveznosti iz naslova finančnega najema	1.400	-
	39.012	216.635
Dolgoročne:		
Dolgoročno prejeti depoziti podjetij	48.627	55.266
Obveznost iz naslova finančnega najema	-	3.190
Dolgoročna obveznost do RS MEOR za prejeta sredstva varnostne rezerve	8.756.531	3.631.920
	8.805.158	3.690.376
Skupaj	8.844.170	3.907.011

Obrestna mera decembra 1998 znaša za dolgoročno prejete depozite Tom + 4 do 5%, za kratkoročne depozite pa Tom + 1 do 3%.

Obveznost do RS MEOR za prejeta sredstva iz naslova privatizacijske kupnine, ki so namenjena dokapitalizaciji SID, je bila v letu 1998 izpolnjena z dokapitalizacijo in registracijo le-te na Okrožnem sodišču v Ljubljani decembra 1998.

1.2.1. Dolgoročna obveznost za prejeta sredstva varnostne rezerve

a) Dolgoročna obveznost do RS MEOR za prejeta sredstva varnostne rezerve se nanaša na:

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	1998	1997
Splošne varnostne rezerve	7.968.400	3.631.920
Posebne varnostne rezerve	788.131	-
Skupaj	8.756.531	3.631.920

Dolgoročne obveznosti SID do Republike Slovenije vsebinsko opredeljujejeta pogodbi sklenjeni med SID in RS, MEOR in sicer:

- splošne varnostne rezerve - pogodba o uporabi in vračanju sredstev varnostnih rezerv z dne 27.08.1996 in
- posebne varnostne rezerve - pogodba o uporabi, oblikovanju in vračanju sredstev posebnih varnostnih rezerv z dne 18.12.1997.

Splošne varnostne rezerve so namenjene pokrivanju odškodnin iz naslova zavarovanj pred nekomercialnimi in srednjeročnimi komercialnimi riziki, ki jih opravlja SID za račun države.

Začetna sredstva je zagotovila družbi Republika Slovenija.

Posebne varnostne rezerve so namenjene pokrivanju tveganj iz naslova sklenjenih zavarovanj pred tečajnimi tveganji za račun države.

Varnostne rezerve imajo značaj dolgoročne obveznosti SID do Republike Slovenije, povečujejo in zmanjšujejo se v skladu z rezultati poslovanja SID, ki se nanašajo na ti področji. Rok vračila sredstev, povečanih za obresti v višini temeljne obrestne mere, je 10 let z možnostjo podaljšanja.

b) Gibanje obveznosti do države za sredstva varnostne rezerve v letu je bilo naslednje:

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	<i>1998</i>	<i>1997</i>
Stanje 1. januarja	3.631.920	380.881
Nakazila MEOR za varnostne rezerve	4.449.130	3.041.137
Obračunane obresti v višini Tom	483.232	145.990
Presevek premij nad stroški	192.249	63.912
Skupaj	8.756.531	3.631.920

c) Presešek premij nad stroki, ki predstavlja postavko povečanja obveznosti iz naslova varnostnih rezerv do dræave je rezultat razlike med prihodki in odhodki poslov, ki jih SID vodi v imenu dræave:

<i>(v tisoĎih tolarjev)</i>	<i>1998</i>	<i>1997</i>
PRIHODKI		
Prejete premije za srednjeroĎne komercialne rizike	163.473	31.634
Prejete premije za politiĎne rizike	67.892	64.657
Prihodki od obresti naloæb varnostne rezerve	110.675	66.203
Prihodki iz naslova revalorizacijskega izida	4.625	1.934
Drugi prihodki	300	119
PlaĎane kode	(33.637)	-
Obdelovalna provizija	6.950	-
	320.278	164.547
ODHODKI		
Stroki poslovanja:		
Stroki dela	(63.362)	(45.036)
Drugi stroki dela	(7.750)	(5.481)
Stroki materiala	(4.837)	(2.969)
Stroki storitev	(40.479)	(37.514)
Amortizacija	(11.511)	(9.420)
Drugi odhodki	(90)	(215)
	(128.029)	(100.635)
Presešek premij nad stroki	192.249	63.912

Sredstva varnostnih rezerv investira SID v skladu s svojo poslovno politiko v kratkoroĎne finanĎne naloæbe (refinancirana posojila). Prihodki iz naslova naloæb poveĎujejo, preko preseška premij nad stroki, obveznost za varnostno rezervo.

1.3. Dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške

Dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške se nanašajo na posebne rezervacije za pokrivanje potencialnih izgub iz naslova izdanih garancij. Gibanje dolgoročnih rezervacij v letu 1998 je bilo naslednje:

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	1998
Stanje 31.12.1997	822.347
Oblikovane rezervacije	1.119.544
Ukinjene rezervacije	(617.522)
Stanje 31.12.1998	1.324.369

SID ni oblikovala splošnih rezervacij po stanju na dan 31.12.1998, ker presega predpisano kapitalsko ustreznost za več kot 20%.

1.4. Zavarovalnotehnične rezervacije

Zavarovalnotehnične rezervacije, katerih veljavnost je potrdil pooblaščen aktuar, so oblikovane za pokrivanje tveganj iz naslova kreditnih zavarovanj in obsegajo:

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	1998	1997
»iste prenosne premije	2.514	1.587
»iste kodne rezervacije	571.473	221.596
»iste rezervacije za bonuse in popuste	2.186	525
Skupaj zavarovalni posli	576.173	223.708
»iste kodne rezervacije za aktivne pozavarovalne posle	-	1.102
Stanje 31.12.1998	576.173	224.810

SID ima za leto 1998 (enako v letu 1997) sklenjene pogodbe o kvotnem pozavarovanju in v skladu s tem izkazane deleže pozavarovateljev.

1.5. Potencialne obveznosti

Potencialne obveznosti se nanašajo na izdane storitvene garancije v tuji valuti:

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	<i>1998</i>	<i>1997</i>
Kratkoročne garancije	981.718	529.254
Dolgoročne garancije	1.108.116	1.105.642
Skupaj	2.089.834	1.634.896

SID ima na dan 31.12.1998 oblikovane dolgoročne rezervacije v višini 1.324.369 tisoč SIT (1997: 822.347 tisoč SIT).

2. Izkaz uspeha za leto 1998

<i>(v tisočih tolarjev)</i>	1998	1997
Prihodki od obresti	933.221	920.562
Odhodki za obresti	(270.112)	(280.435)
»iste obresti	663.109	640.127
Prejete provizije	109.840	89.994
Dane provizije	(12.800)	(11.652)
»iste provizije	97.040	78.342
»isti prihodki od zavarovalnih premij	183.849	105.484
Dobiček iz finančnih poslov	7.441	-
Izguba iz finančnih poslov	-	-
»isti dobiček iz finančnih poslov	7.441	-
Drugi prihodki iz poslovanja	490.000	238.098
Splošni upravni stroški	(372.976)	(317.772)
Amortizacija	(38.767)	(37.034)
Drugi odhodki poslovanja	(69.879)	(24.791)
Odpis terjatev in popravki vrednosti dvomljivih in spornih terjatev	(3.605)	(8.783)
Prihodki iz odpisanih terjatev	467	229
Odhodki za oblikovanje dolgoročnih rezervacij	(1.470.907)	(1.063.394)
Prihodki iz ukinjenih rezervacij in popravkov	671.436	522.483
Dobiček iz rednega poslovanja	157.208	132.989
Izredna izguba	(7.882)	(790)
Skupaj dobiček pred obdavčitvijo	149.326	132.199
Davek od dobička	(10.218)	(23.799)
»isti dobiček	139.108	108.400

2.1. »isti prihodki od obresti

(v tisočih tolarjev)	1998		1997	
	Prihodki	Odhodki	Prihodki	Odhodki
Obresti od vrednostnih papirjev	25.666	-	34.523	-
Obresti od depozitov in kratkoročnih posojil	687.954	(266.486)	816.481	(277.745)
Obresti od dolgoročnih posojil	219.248	(3.586)	63.062	(2.676)
Druge obresti	353	(40)	6.496	(14)
	933.221	(270.112)	920.562	(280.435)
Skupaj	663.109		640.127	

2.2. Prejete in dane provizije

(v tisočih tolarjev)	1998	1997
Prejete provizije:		
Provizija od danih jamstev	55.171	42.419
Provizije od posredniških in kom. poslov	9.132	11.867
Provizije od posojilnih poslov	45.357	35.377
Provizije od opravljanja administrativnih storitev	180	331
	109.840	89.994
(v tisočih tolarjev)	1998	1997
Dane provizije:		
Provizije za bančne storitve v državi	(2)	(463)
Provizije za bančne storitve v tujini	(7.538)	(7.358)
Provizije za opravljanje plačilnega prometa	(4.187)	(3.575)
Provizije za druge storitve	(1.073)	(256)
	(12.800)	11.652
Neto prihodki od provizij	97.040	78.342

2.3. »isti prihodki od zavarovalnih premij

(v tisočih tolarjev)	Posli za račun SID	Posli za račun dræave	Skupaj
Leto 1998:			
Obračunane kosmate zavarovalne premije	264.670	231.365	496.035
Obračunane pozavarovalne premije, zmanjane za zaračunane pozavarovalne provizije	(126.710)	-	(126.710)
Izplačani bonusi	(991)	-	(991)
Plačane regresne terjatve	7.764	-	7.764
Preseæek premij nad stroški ñ prenos na obveznosti za varnostno rezervo	-	(192.249)	(192.249)
Skupaj 1998	144.733	39.116	183.849
Leto 1997:			
Obračunane kosmate zavarovalne premije	141.496	96.291	237.787
Obračunane pozavarovalne premije, zmanjane za zaračunane pozavarovalne provizije	(68.391)	-	(68.391)
Preseæek premij nad stroški ñ prenos na obveznosti za varnostno rezervo	-	(63.912)	(63.912)
Skupaj 1997	73.105	32.379	105.484

3. Izkaz finančnih tokov za leto 1998

(v tisočih tolarjev)

	1998	1997
PRITOKI SREDSTEV		
Začetno stanje denarja	2.740	3.300
Pritoki kapitalskih sredstev (pobotana povečanja)		
Vpisani kapital	150.330	715.710
Presevek vpisanega kapitala	72.153	185.281
Rezerve	108.400	181.378
Dolgoročne rezervacije	440.346	150.941
Zavarovalnotehnične rezervacije	334.502	-
Revalorizacijski popravek kapitala	1.721	1.002.299
Prenešeni čisti dobiček prejelih let	-	(94.983)
»isti dobiček leta	30.708	22.006
Skupaj pritoki kapitalskih sredstev	1.138.160	2.162.632
Pritoki drugih sredstev (pobotana povečanja)		
Obveznosti do bank	65.500	-
Obveznosti do strank, ki niso banke	4.644.133	3.686.063
Druge obveznosti	78.555	111.986
Vnaprej vračunani stroški in neobračunani prihodki	5.025	1.106
Skupaj pritoki drugih sredstev	4.793.213	3.799.155
Skupaj pritoki sredstev	5.934.113	5.965.087
ODTOKI - UPORABA SREDSTEV		
Uporaba kapitalskih sredstev (pobotana povečanja)		
Lastne delnice	(172)	-
Neopredmetena dolgoročna sredstva	(419)	(1.724)
Opredmetena osnovna sredstva	243.060	12.309
Skupaj uporaba kapitalskih sredstev	242.469	10.585
Uporaba drugih sredstev (pobotana povečanja)		
Posojila bankam	5.894.162	5.851.810
Posojila strankam, ki niso banke	5.968	943
Investicijski vrednostni papirji	60.120	124.954
Tržni vrednostni papirji	638	(367.073)
Druga sredstva	(266.611)	333.735
Nevračunani stroški in nezaračunani prihodki	(3.028)	7.584
Skupaj uporaba drugih sredstev	5.691.249	5.951.953
Končno stanje denarja	395	2.549
Skupaj odtoki - uporaba sredstev	5.934.113	5.965.087

Poročilo pooblaščenega revizorja

Delničarjem Slovenske izvozne družbe, d.d.

Revidirali smo bilanco stanja Slovenske izvozne družbe, d.d., z dne 31. decembra 1998 ter z njo povezana izkaz uspeha in izkaz gibanja finančnih tokov za poslovno leto, ki se je končalo na isti dan. Za navedene računovodske izkaze je odgovorno poslovodstvo družbe. Naša odgovornost je, da izrazimo mnenje o njih.

Revidirali smo v skladu s temeljnimi revizijskimi načeli in mednarodnimi revizijskimi standardi. Po teh načelih in standardih smo bili dolžni načrtovati in izvesti revidiranje tako, da bi si pridobili razumno zagotovilo, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembnejših napačnih prikazov. V okviru revizije smo preiskali dokaze, ki podpirajo zneske in razkritja v računovodskih izkazih. Ocenili smo tudi skladnost računovodskih usmeritev z računovodskimi standardi in pomembnejše metode izkazovanja vrednosti v računovodskih izkazih. Prepričani smo, da je opravljena revizija dobra podlaga za mnenje o računovodskih izkazih.

Po našem mnenju računovodski izkazi, navedeni v prvem odstavku, v vseh pogledih podajajo resnično in pošteno sliko finančnega stanja Slovenske izvozne družbe, d.d., na dan 31. decembra 1998 in izidov njenega poslovanja ter gibanja finančnih tokov v letu, ki se je končalo z navedenim datumom, v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Ljubljana, 4. marec 1999

PricewaterhouseCoopers d.d.

Ljubljana

Tamara Jerman
Pooblaščenka revizorka

Jože Plevnik
Direktor

Skupščina družbe

mag. Simon Oblak - predsednik

pomočnik generalnega direktorja LEK d.d., Ljubljana

Ludvik Hribar - namestnik predsednika

generalni direktor Rudis d.d., Trbovlje

Uprava

Marjan Kramar - predsednik

(od 10.11.1998)

dr. Zlatko Murčec - predsednik

(do 9.11.1998)

Nadzorni svet družbe

1. mag. Vojka Ravbar - predsednica

državna sekretarka, Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj

2. mag. Branko Čučerič - namestnik predsednice

direktor, Nika borzno posredniška hiša, d.d., Ljubljana

3. Milojka Kolar

državna sekretarka, Ministrstvo za finance

4. dr. Boris Čučerjatič

državni sekretar, Ministrstvo za gospodarske dejavnosti

5. Janez Vuk

svetovalec Vlade Republike Slovenije

6. Janez Lotrič

predsednik uprave, Petrol, d.d., Ljubljana

7. dr. Mojmir Mrak

izredni profesor, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana

Komisija za pospejevanje izvoza

1. Metod Dragonja, predsednik komisije

minister, Ministrstvo za gospodarske dejavnosti

2. mag. Vojka Ravbar

državna sekretarka, Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj

3. mag. Valter Rečič

državni sekretar, Ministrstvo za finance

4. mag. Janez Kolar

viceguverner, Banka Slovenije

5. mag. Cveto Stantič

podpredsednik, Gospodarska zbornica Slovenije

6. Vojko Volk (od 21.1.1999)

generalni sekretar, Ministrstvo za zunanje zadeve

Arsenal Design

AD: Jani Bavčar

D: Bo tjan Pavletič

Filmi: Delo Reprstudio

Tisk: AdoZ

Maj 1999

Po mnenju Ministrstva za znanost in tehnologijo t. 415 - 01 - 60/99 z dne 15. aprila 1999 spada publikacija med proizvode za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov na osnovi 13. točke tar. t. 3 tarife prometnega davka.